

ו. הרצח כנשק פוליטי: ההשמדה

במהלך עבודתנו נאלצנו להתמודד עם נושא המוות. המוות כתוצאה מעינויים, מהלם חשמלי, טיבוע, חניקה ומוות מסיבי, קולקטיבי או אינדיבידואלי, בכוונה תחילה, כתוצאה מהשלכה לים או מהוצאה להורג בירייה.

נושא זה מכרסם בתודעתנו, לא רק בשל מספרם הרב של ההרוגים, אלא גם עקב נסיבות מותם, אשר מערערות את אושיות המוסר והמשפט, שהם עמודי התווך של החברה האנושית.

בארגונייה הייתה נטייה מסורתית ושיטתית להוציא את עונש המוות משיטת המשפט. בתקופת השלטון הצבאי חדלה נטייה זו, והעונש שוב הונהג במסגרת המשפט הפלילי. הנימוק היה שיש בו צורך כדי למנוע את הפשעים החמורים של 'המורדים'.

עם זאת, הורגשה דחייה אינסטינקטיבית מיישומו. היו שסברו כי השבתו על כנו תרתיע גורמים אנטי-חברתיים מלבצע פשעים חמורים, או שבית המשפט הצבאי ישמור לעצמו את ההחלטה אם להטילו במקרים יוצאי דופן. אף לא בית משפט צבאי אחד גזר בצורה פורמלית על מישהו עונש נורא כל-כך.

אך המציאות הייתה שונה. היו אלפי הרוגים. איש מהם לא נשפט בבתי המשפט הרגילים או הצבאיים. נגד איש מהם לא ניתן פסק דין. במונחים טכניים ניתן לומר שאלה היו רציחות מדרגה ראשונה. מקרי רצח אלה לא נחקרו מעולם בצורה יסודית ומעולם לא נודע שהאחראים לביצועם באו על עונשם בדרך זו או אחרת.

לסיכום: המשטר ההוא, שסבר כי יש צורך חיוני לערער את המסורת המשפטית שלנו וקבע את נחיצותו של עונש המוות, לא השתמש בו מעולם. במקומו הוא ארגן רצח קולקטיבי - השמדה מסיבית אמיתית; כל זה בא לביטוי בגילויין המזעזע של מאות גוויות חסרות שם, ובעדויות של ניצולים על אודות אלה שמתו בייסורי תופת.

זו לא הייתה חריגה בפעולות הדיכוי; זה לא היה משגה. היה זה ביצוע של החלטה מחושבת שנתקבלה בדם קר. הדוגמאות והראיות הן כה רבות, שלא נותר עוד ספק באשר לכך.

הוצאות להורג המוניות

ה'בור' ב'לומה דל טוריטו

מייד עם תחילת עבודתה קיבלה הוועדה תלונות רבות על היעלמם של בני אדם במחנה המעצר החשאי לה-פרלה שבקורדובה. במקום זה בוצעו העבירות החמורות ביותר בתחום זכויות האדם. כמו כן בוצעו בו הוצאות להורג המוניות. הניצולים מספרים על החרדה מ'ההעברות' שנעשו תדיר במכונית 'מרצדס-בנץ' שחורה, שהייתה שבה כעבור זמן קצר ללא המטען האנושי שהיה בתוכה, והזכירה להם את איומיהם החוזרים של הסוהרים להשליכם אל 'הבור'.

לדאבוננו הרב, הכוונה הייתה להשמדתם של רבים בידי על פי בור שנחפר קודם לכן כדי לקבור את הגופות. המקום שכן באזור בשם 'לומה דל טוריטו', בתוך מחנה 'לה-פרלה', והיה תחת חסות צבאית של יחידת הפרשים המוטסת מס' 4 בקורדובה.

ועדה זו דרשה באמצעות בית המשפט את החפירה בשטח, דבר שיצא לפועל ב- 22 במרס 1984, אך התוצאות היו שליליות. עם זאת הוכח בעדותו של חקלאי ותיק מהאזור, שהאדמה שם נחרשה, וגם עדים נוספים הזכירו בדבריהם ביצוע עבודות חפירה והוצאות חלקי גופות מהאדמה, מה שמצביע על כך שחששם של העצורים לחייהם היה מבוסס.

נעיין רק במספר עובדות המצביעות על כך:

(1) עדותו של **Patricia ו- Gustavo Adolfo Ernesto Contemponi Astelarra** (תיק מס. 4452):

מייד אחרי ההוצאה להורג, היו נוהגים לזרוק את גופות החטופים לבור שנחפר קודם לכן, בידיים ורגליים קשורות, וכך גם הפה והעיניים; הם נצטוו לשבת בפתח הבור, ובכת אחת ירו בכולם. פעמים רבות שמענו את אנשי הצבא מדברים על כך, ואפילו ראינו אנשים שהוצאו בתנאים כאלה. נהגו להוציאם מ'לה-פרלה' בדרך כלל בשעות ה'סייסטה' (מנוחת הצהריים). מספר העצורים ותכיפות ההעברות לא היו קבועים. נהגו להוציא אותם מהביתן על ידי שומרי הגנדרמריה. לפעמים היו קוראים להם בקול רם עפ"י המספר, ולפעמים היו מתקרבים לנידון, לוחשים דבר מה לאוזנו ואז לוקחים אותו. כולנו שמענו את רעש המשאית, כך שכשראינו שהזמן חולף והמזרנים נשארים ריקים, הסקנו בוודאות שהם הועברו. במשך כל שנת 1976 ועד ראשית 1977, הודיעו כמעט לכולנו שגורלנו יהיה ה'בור'. היו אלה איומים מקובלים. אני ועצור נוסף הצלחנו להציץ מבעד לחלון של משרד וראינו איך מעמיסים את הנידונים על משאית. העצורים היו ברגליים וידיים קשורות, בעיניים מכוסות ובפה חסום. הם נלקחו שעות מספר קודם לכן לצריף, ואחר כך הצלחנו לראות איך החוקרים, יחד עם מספר רב של לובשי מדים, מעלים אותם על משאית מרצדס בנץ וזורקים אותם כמו שקים של תפוחי אדמה. נכחו במעשה האלוןף

Centeno ועוד חמישה קצינים בעלי דרגות גבוהות, שנלוו אל המשאית בטנדר פורד צבאי.

(2) עדותו של José Julián Solanille - תיק מס' 1568 :

כפועל חקלאי יומי, עברתי מייד אחרי ההפיכה של מרס 1976 לעבוד בשדה קרוב למחנה 'לה-פרלה', שמכונה 'לומה דל טוריטו'. בערך בחודש מאי של אותה שנה, הבחנתי בבור בגודל של 4 על 4 מטר ו-2 מטר עומק. באחד מימי ראשון ראיתי כיצד נכנסו עשרה או חמישה עשר כלי רכב, ביניהם מכונית פורד פאלקון לבנה, וזיהיתי באחד מהם את מפקד הקורפוס השלישי של הצבא, האלוף Menéndez, שהכרתי מהזדמנויות רבות אחרות, ושתי משאיות צבאיות עם מטען מכוסה ביריעה צבאית, על אחת מהן צויר צלב לבן. כעבור כמה דקות יצאתי לשדה לרעות את הפרות. בדרך פגשתי שכן בשם **Giuntoli**, שעבד בשדה הקרוב, שאמר לי שהוא רוצה לוודא אם יש אמת בשמועות על קיומם של קברים במקום. הסכמתי להצטרף אליו, כל אחד על סוס (שני הסוסים היו בבעלותו). כשהתקרבו למקום בו היה הבור הגדול שתיארתי קודם, במרחק של כ-100 מטר, הבחנתי בכלי הרכב שראיתי קודם. אז הזהרתי את **Giuntoli**: "חכה, משהו לא טוב יכול לקרות כאן", לכן הסתלקנו, אך באותו רגע שמענו מטחי יריות כבדים. שכשראינו את המכוניות סמוך לבור, ראינו מספר רב של אנשים, כנראה בידיים קשורות לגב, ובעיניים מכוסות, או שהרכיבו משקפיים שחורים. כשחזרתי למקום למחרת ראיתי שהבור מכוסה, ושכמות גדולה של האדמה מונחת בצד. אני מניח שמספר האנשים שהוצאו להורג באותה הזדמנות היה למעלה מ-50.

(3) הליך החפירה ב'לומה דל טוריטו' - תיק מספר 1568 :

אלה הקטעים הרלבנטיים של הפרוטוקול שנערך בהליך :

... בתחילת הפעולות על הנידון, מתבצעת חפירה במקום המסומן. החפירה מגיעה לעומק של 2.20 מטר. לפני שנתקבלו התוצאות השליליות בחפירה זו, מציין **Solanille** כי למרות בטחונו המוחלט, אין צורך להמשיך בחפירה במקום זה. בהמשך עובר העד למקום שהוא קורא בשם 'טומבה צ'יקה' (הקבר הקטן), בו אולי נמצאים שרידי אדם. מתחילים בחפירות בצורה ידנית. בפעולה זו השתתף בהתנדבות העד **Solanille** שטען כי אין צורך בחפירות עמוקות יותר, כיוון שלדעתו האדמה נחרשה מאז שראה את שרידי האדם.

(4) עדותו של Julio César Pereyra - תיק מספר 801 :

עשיתי את שירתי הסדיר בצבא בפלוגה המוטסת מס' 4 של הקורפוס ה-III, בפרובינציה של קורדובה, החל מפברואר 1976 ועד ספטמבר 77. פעם, ביוני 1976, הייתי עם חבר ב'לה מסקיטה' (מסגד) ופנינו לאזור המכונה 'לומה דל טוריטו', אז הבחנו בבור שהיה מכוסה אדמה חרושה. חפרנו בו קצת, וממש קרוב לפני השטח גילינו שרידי אדם (לסת של אדם) וסוודר צמר כחול שהיו בו שרידי עצמות ... כמו כן מצאנו קליעי Itaka...

(5) עדותו של Ernesto Facundo Urien - תיק מס' 4612 :

בשנת 1978 שירתי כמפקד מחלקה B של בית הספר הצבאי של גנרל פאז. כשנודע לנו על ביקורה הקרוב של הוועדה הבינלאומית לזכויות האדם, קיבל סרן הפרשים Gustavo Gelfi הוראה שלא עברה דרכי, ושאיך לה כל קשר לפעילות הרגילה של המוסד שבו שירת. מאוחר יותר התוודעה אותו קצין בפניי על תוכן הפעולה וציין שיש לשמור על סודיות מוחלטת. המדובר היה בהוצאת גופות מאזור שדה האימונים של פיקוד הקורפוס הצבא ה-III באמצעות מכונות לסלילת כבישים, שהם בעצמם היו צריכים להסיע. אחרי שהגופות הוצאו מן האדמה (ניכר היה שנקברו ללא ארון מתים ולא נעטפו בשק, שכן היו זרועות על פני השטח, אחדות עם תעודות זהות), הן הוכנסו לחביות והועברו למקום בלתי ידוע.

(6) עדותו של José María Domínguez :

בשנת 1976 התגייסתי לגנדרמריה. בנובמבר, או בדצמבר של אותה שנה, מילאתי תפקידים שונים במקומות כמו U.P. 1, 'לה-פרלה', 'לה-פרלה' ב'לה-ריברה'... - 'לה-ריברה'... השתתפתי במבצעים שונים... בשתי הזדמנויות ראיתי כיצד, השכם בבוקר, נכנסו משאיות צבאיות והעמיסו עליהן את כל אנשי הביתן. פעם לקחו חמישה אנשים ופעם אחרת 11 איש. המשאיות לא חזרו למחנה; היו שמועות שהקורבנות נלקחו לבור ושם הוצאו להורג...

(7) עדותו של Carlos Beltrán - תיק מספר 4213 :

הייתי שייך לגנדרמריה מאז שנת 1971 עד שנת 1980, בה שוחררתי. סמוך ל-1977 או 1988 נאמר לי שנועדתי לתפקידי ביטחון ב-U.P. 1 ובמקום ריכוז עצורים במחנה המוכר בשם 'לה-פרלה', 'לה-פרלה', 'לה-פרלה' ו'לה-ריברה'. (... כלי הרכב המתנינו בחצר. העצורים הוצאו מהביתן, נצטוו על ידי החוקרים לעלות, כשעיניהם וידיהם קשורות תמיד, ולשכב על הרצפה ... ואז החלו בנסיעה... כעבור שעה או שתיים, היו כלי הרכב חוזרים ללא עצורים. פעם שאלתי את Gino לאן נלקחו העצורים, והוא ענה לי - "לקחנו אותם לאחד

שמונים". פעם אחרת ציווה עלי הסרן להתלוות אליו עם אנשי גנדרמריה נוספים לתוך הביתן. כשהיינו בפנים, ציווה על ארבעה עצורים, גבר צעיר בשם משפחה **Castro**, אחד גבוה יחסית, בן 36 בערך, אני חושב שהיה מוכר גלידה בויליה קרלוס פז (בלה-פרלה נשאר האופניים שלו), גבר נוסף בן 28 ואישה בהריון שלבשה סינר פלסטיק שהשתמשה בו לכביסה ונעלה מגפי גומי (האישה הייתה כבת 25 ונמצאה בחודשי הריונה האחרונים) - לעמוד ולהתלוות אליהם. הם הועלו לתא המטען. התלוו אליהם איש גנדרמריה וארבעה נגדים של הצבא; בתא הנהג נסעו סמל נהג, וקצין צעיר אחד, אולי סרן, נמוך קומה, שמנמן, כבן 36 ומשופם.

המשאית החלה בנסיעתה, אחריה מכונית טורינו שנהג בד"כ 'הקפיטן' בלווית אותו **Gino**. כלי הרכב פנו לדרך עפר ועברו את גדר התיל שהקיפה את הבניין של לה-פרלה. אחרי שעברו מרחק של כשלושה ק"מ, עצרו בדרך צדדית, בין שדה דורה ושדה בוטנים. אחרי שדות אלה הייתה רק צמחייה הררית, דלילה ונמוכה, שם ירדנו כולנו מהרכב, והלכנו כחמישים מטר באזור בלתי זרוע, עם שיחי פרא רבים. אז ציווה 'הקפיטן' להתיר את ידיו של הצעיר שבעצורים, לתת בידיו את- חפירה שהביאו הקצינים, כדי שיתחיל בחפירת בור. הבור שחפר היה בעומק 1.80 בערך, שלשה מטרים אורך ו-1.20 רוחב. שלושת העצורים האחרים נשמרו בקפדנות, כל אחד ע"י שני אנשי צבא. אני וקצין אחר עמדנו ליד המבוגר שבהם. הבחנתי אז שהתפלל בלחש והתחיל לבכות. איש לא דיבר. דומייה שררה במקום. 'הקפיטן' ציווה על העצור החופר לעלות לסף הבור והעמיד את שלושת האחרים זה ליד זה מאחורי הבור. הוא פנה אלי ואמר: "צריך לשלוח אותם ל-1.80"; אמרתי שלא אעשה זאת. אז נתן סימן ו-**Gino**, ארבעת הקצינים והסרן, החלו לירות בעצורים. גם איש הגנדרמריה הפעיל את הנשק שהיה בידיו. אחרי ששלושת הגברים נפלו ללא רוח חיים, קמה האישה על רגליה לאחר שנפלה והלכה צעדים מספר מהבור ואז הוציא 'הקפיטן' אקדח וירה בראשה. הם השליכו את ארבע הגופות לבור ושפכו עליהן חמישה ליטר נפט. אח"כ הכינו לפיד, הדליקו וזרקו אותו לבור. זה גרם להתפוצצות עזה. האש דלקה במשך כעשרים דקות, כשהיא מפיצה ריח מאד לא נעים משרפת הגופות והבגדים. אחרי שכיסו את הבור, התקרבת וראיתי בתוכו שתי גופות מפוחמות שהצטמקו לגודל של 70 או 80 סנטימטר. הם כיסו את הבור והידקו ברגליים את האדמה סביבו. אח"כ הניחו עליו שיחים וענפים. היה לי ויכוח חריף עם 'הקפיטן' על שלא מילאתי את פקודתו. הוא ציווה עלי לפרוש מהמשימה, כיון שאני לא מתאים להיות איש צבא, שאני חסר תועלת ופחדן.

הוצאה להורג בקילמס

ככל שאנו עוסקים יותר במתרחש במקומות אחרים ברחבי ארגנטינה, אנו מגלים שמעשים כגון אלה שנעשו בלה-פרלה לא היו תופעה בודדת.

יתרה מכך: המידע מצביע על כך שידוע לנו רק חלק מזערי מאותה מציאות. רק עם הזמן נוכל להבין את ממדי הדרמה הזו. זה לא מכבר הצליחה הוועדה למען זכויות האדם של הוועד העירוני של קילמס לאשר עדות, לפיה הוצאו להורג בירייה שמונה-עשר איש, בסוף 1977 ונקברו אח"כ ללא זהות בבית הקברות המקומי.

בתחילה לא נתקבלו פרטים על המקרה, עד שב- 29 ביוני שעבר נתקבלו בוועדה הצהרותיו של **Edgardo Poleri**, מנהל העבודה לשעבר של בית הקברות, שדיווח על הוראה שקיבל באותו תאריך, לסגור זמנית את המקום ולתת חופשה לעובדים, כביכול בשל חיטוי. נשאר במקום רק שוער הכניסה הראשית והמזכיר עצמו. אז נכנסה לבית הקברות משאית דומה לאלו המשמשות להובלת בשר. מר **Poleri** שמע לחישות מתוך המשאית. תחת השגחתם הקפדנית של לבושי מדים חמושים, קרבה המשאית לאזור שבו עסקו בבניית כוכי קבורה עבור הפדרציה לעובדי המסחר. כעבור כעשר דקות, כשהוא עומד כחמישים מטר מהמקום, שמע מטח של יריות מקלע.

ב- 2 ביולי 1984, מאמת את העדות הזו Héctor Alanis, גם הוא פועל לשעבר בבית הקברות. הוא הוסיף כי באותו יום לא ראה את הקברנים יוצאים כדרכם.

הרוגים 'בתקרית חמושה'
הייתה זו דרך נוספת להסוות את מותם הבלתי חוקי של עצורים. שכן, לא ניתן היה להשמיד את אלה שבזמן ההפיכה הצבאית היו כלואים בבתי הסוהר הרשמיים, בידי הרשות המבצעת הלאומית, ללא מתן 'הסבר'. כך קרה גם עם אלה שלא עלה בגורלם להיבלע ע"י מנגנון ההעלמה. אם נפל בגורלם למות, הם נפלו הרוגים 'בניסיון בריחה', או שדווחו כהרוגים 'בתקרית חמושה'.
אין אנו מתכוונים לאותם מקרים שבהם המוות התרחש, שעה שהאזרחים שבבתיים נערכ החיפוש, ניסו לגרש כביכול את כוחות הביטחון. המדובר באנשים שנעצרו או שהיו תחת השגחה מתמדת של השלטונות ושמותיהם הופיעו מאוחר יותר כאילו נפלו 'בקרב', או שנהגו בהם לפי מה שנקרא 'חוק הבריחה'.
מבחינה זו ברורה למדי החלטתו המבוססת של השופט הפדרלי בסלטה, הד"ר José Javier Cornejo המבטלת את הגרסה הרשמית בדבר מותם של עשרה אסירים ובריחתם של עוד שניים, כאשר הועברו מהיחידה הצבאית בסלטה לעיר קורדובה.

באותה החלטה מציין השופט:

סלטה, 29 בפברואר 1984. פסק דין: ... מההוכחות בתיק מתברר שאנשי הצבא שנשלחו להוציא את הכלואים מבית הסוהר, נהגו בחשאיות בולטת כשדרשו כיבוי אורות והוצאת הקצינים בעלי הדרגות הנמוכות מבתי הכלא בהם עמדו לפעול (...). כמו כן, בשל העובדה שלא נשאו סמלים ודרגות, וכן שלא נהגו ביניהם בצורה הנהוגה בין אנשי צבא (...) גרסה זו תואמת לפרטים המתוארים מפי העצורים, שנאסר עליהם לשאת חפצים אישיים חיוניים (...). מן הראוי לציין שנסיעות מיוחדות אלה, בהן נעשו ההעברות, לא אירעו במקרים אחרים, קודמים ומאוחרים. דברי העדים אושרו בעובדה שתוקפי השיירה הצבאית לכאורה, לא קיבלו את עזרתם הפסיבית של העצורים, כיוון שאלה לא ידעו כלל על ניסיון השחרור, כפי שעולה מהצהרה 202/255, התואמת להצהרת

מנהל בתי הסוהר בסלטה Brulio Pérez (...). אין סתירה בין גרסת העובדות שניתנה מפי העדים לבין העובדה, שחלק מהעצורים מת, כביכול, במקומות אחרים מאלה שבו הותקפה השיירה, לפי דיווח הרשויות הצבאיות, הואיל ובמקרה של בני הזוג **Usinger y Oglietti**, שהתרחש בחוהי, לא פתחו אנשי המשטרה שהשתתפו מחד גיסא בהליכים משפטיים ומאידך גיסא, בהתאם לדיווח של איש מחלקת המתים בבית החולים פבלו סוריה, ניסו בלי סיבה מוצדקת להסתיר את הגופות, הואיל והכניסו אותן בחשאי בשש לפנות בוקר, ב- 7 ביולי 1976 והוציאו אותן בחצות, תחת השגחת המשטרה.

מצב זה דומה למצב בו נמסרו גופותיהם של María del Carmen Alonso de Fernandez, Pablo Eliseo Outes, Benjamín Leonardo Avila, Cecilia Raquel Leonard de Avila, José Víctor Povolo מחזק את ההוכחות, לכאורה, שהמקרה ארע כפי שמתואר בדפים 5/6; כמו כן, מההוכחות שבתיק לא נובע שנוסף לאלה העצורים בבית הסוהר המקומי בשל עבירה על החוק מס' 20.840, שהיו בידי הרשות המבצעת - נהרג משהו מהקבוצה החתרנית שכביכול תקפה את השיירה הצבאית בעיר פיצ'נה, מחוז גנרל גואמס. מפני ש- **Jorge Ernesto Turk Llapur** הוא היחידי שלא היה בבית הסוהר בוילה לאס רוסס, יתכן שהיה בתחום הרשויות הצבאיות בחוהי (...). שעקב סיבות בלתי ידועות עדיין הועבר לפרובינציה של סלטה לפני המאורעות הנ"ל, לכן היה יכול להימנות על המתקפים. הגרסה של המצהירים בדפים 5/6 נתמכת גם על ידי העובדה שבתוך המכונית **Mendilharzu** והן על הכביש סמוך לגדר, לאורך הדרך, היו שלוליות דם מרובות (...). דבר שאינו תואם לדיווח של ראש המחנה הצבאי, הואיל שמהכתוב בדף 190 נהרגו רק שלושה אנשים במקום התקרית. מספר זה נראה קטן לאור תיאור התקרית כפי שניתן על ידי המשטרה של גנרל גואמס, מבלי להתעלם מהעובדה שהעד Nazario Giménez, המתגורר 4 ק"מ מהמקום שבו הותקפו כביכול אנשי הצבא, לא שמע את היריות (...). לכן, אם מתעלמים לכאורה מהאפשרויות שהעצורים נהרגו בתקרית, המטרה העיקרית של החקירה היא לברר את נסיבות מותם של תשעה אסירי בית הסוהר וילה לאס רוסס, העלמם של שניים ומותו של **Jorge Ernesto Turk Llapur**.

מקרה נוסף אשר מגלה בבירור קיומן של פעילויות כאלה, נוגע להעלמו של Mario José Miani, שבתיקו, מס' 6257, נמצאת התביעה של אמו כדלקמן:

ב- 9 באוגוסט 1978, יצא בני את מביתו, קרוב לשעה 17:00, כדי לערוך קניות. הוא אמר שיחזור קרוב לשעה 22:00 ואף על פי כן לא חזר, דבר שהדאיג אותנו. למחרת, בשעה שתיים, קבלתי טלפון מקרוב משפחה שאמר לי שבני נפצע ברגל, ועומד לעבור ניתוח בבית החולים העירוני של סן איסידרו. יצאנו לשם, בעלי ואני, וכשהגענו נודע לנו שהוא עדיין בחדר הניתוחים. בבוקר של ה- 10 באוגוסט 1978, בנוכחותנו ובנוכחות הרופא וצוות בית החולים, נלקח בני והוכנס לאמבולנס צבאי... שאלתי לאן לוקחים אותו; חייל אחד הוביל אותי אל איש צבא (ללא דרגות או סימני זיהוי אחרים) שהיה המבוגר מכולם. הוא אמר לי שבני מועבר לבית החולים הצבאי בקמפו דה מאז'ו. עוד באותו יום פנינו בעלי ואני לבית החולים הצבאי בקמפו דה מאז'ו, שם הודיעו לי שבני לא הוכנס לבית חולים זה. זה הדאיג אותי, ולכן כתבתי

לאוף Suárez Mason, שהיה אז מפקד הקורפוס הראשון שמושב בפלרמו. הוא ענה לי במכתב מיוחד, כתוב בכתב ידו:

"הגב' María Elena B de Miani, בואנוס איירס, 14 באוגוסט 1978; אני מאשר קבלת מכתבך מה- 10 באוגוסט המתייחס למקרה של בנך חוסה. עפ"י הידיעות שבידינו, אפשר לאשר את דבריך. הנני מציע לך לפנות למפקד המוסדות הצבאיים (קמפו דה מאז'ו), כדי להשלים את המידע על מקרה זה. בברכה".

באמצעות מכתב זה, השגתי ראיון עם מפקד המוסדות הצבאיים, אלוף Santiago Omar Riveros, שהכחיש שבני היה במוסד הכפוף לו. ב- 8 בפברואר 1979, כשהלכתי לשאול על מקום הימצאו של בני, במשרד הפנים, כפי שעשיתי לעתים תכופות, אמרו לי: "הוא מת בתקרית שארעה בצ'רפדמלל, מר דל פלטה, ב- 19 בדצמבר 1978".

כפי שנראה להלן, הייתה השיטה להעלמה מתוכננת מראש בהוצאות להורג, דומה לדרך שבה נהגו בתהליכי הקבורה, במטרה גלויה למנוע את זיהוי הגופות וכך להכחיש את מעשי הרצח של עצורים שנעצרו בבתיים או שנעצרו בנוכחות עדים ע"י כוחות הצבא.

כראייה, נציין את הגילויים שהעלתה החקירה בעיריית קילמס (תיק מס' 6531) עקב קבורת גוויות בהוראה משטרית, מבלי שנמסרו האישורים הדרושים.

ב- 24 ביוני 1977, בקרב עם כוחות המשטרה של הפרובינציה של בואנוס איירס וכוחות של יחידת מחסן התחמושת 'דומינגו ויחובואנו', נהרגו חמישה פעילים חתרניים. בעקבות מותם האלים של חמישה אנשים אלה לא נערכו כל הליכים, ולא הייתה התערבות של שופט כלשהו. דבר זה הוכח ע"י מי שהיה באותה עת מפקד המשטרה הפרובינציאלית של בואנוס איירס, ניצב Fernando Exequiel Verplaetsen, שדיווח על כך בדף 81 של המשפט הפלילי:

עד היום אין הוכחות בספרי השמירה או הכניסה והיציאה של התיקים... שהתנהלו הליכים משפטיים עקב המקרה הנ"ל ולא עדויות בארכיון של מכתבים שונים, לשופטים, ספרי התכתבויות וכו', כיוון שאלה הושמדו ושההליכים המשפטיים היו באחריות הרשות הצבאית של מקום האירוע.

ראש המטה הכללי של הצבא מצביע, מאידך גיסא, בהודעה טלגרפית שבדף 118 לאותו תיק, כי "לפי הדו"ח של פיקוד הקורפוס הצבאי הראשון, לא היו רישומים בעניין זה".

עדותו של רופא המשטרה הנוגע לעניין, מצביעה על כך שלא נערכו נתיחות מתים, אלא רק הבדיקות המקצועיות שנועדו להמציא אישורי פטירה רפואיים.

הדרך בה נקברו, עירומים, מספר בצבע צהוב מ- 1 עד 5 על החזה, נותן רושם שהתייחסו אליהם כאל חבילות, חפצים, בעלי חיים, או אשפה שהושלכה למזבלה.

בכל המקרים ניכרה התעלמות מוחלטת מכל נורמה שנקבעה בחוק הפלילי בנסיבות שכאלה.

היכן בגדי ההרוגים? מדוע נקברו עירומים? מדוע לא צולמו הגוויות שאפשר יהיה לזהותן מאוחר יותר?

ניתן להניח שהכל נעשה במסגרת אסטרטגיה כוללת שלא לזהות את ההרוגים, במטרה לטשטש את ההבדל בין אלה שמתו בקרבות לבין אלה שהושמדו בהיותם עצורים.

על העלמם ומותם של Ricardo Adrián Pérez ו- María G. Esther Cubas de Pérez, בתיק מס' 32:

אני אביו של Ricardo Adrián Pérez, ארגנטיני שנולד ב- 31 באוגוסט 1950. הוא התגורר עם אשתו בסנטו טומה, פרובינציה של סנטה פה. ב- 23 באפריל 1977, קבלתי שיחה טלפונית מדודו של Ricardo... (... בני ואשתו נעצרו ע"י שירותי המודיעין של הפרובינציה של בואנוס איירס, בסיוע אנשי צבא מהקורפוס הארטילרי 121 - אזור 212, בעיר סנטה פה.

אני מגיש עתירה לצו הבאה, אך עקב סיבות של סמכות שיפוט מועבר הצו לשופט הפדרלי של סנטה פה, ד"ר Mantaras. ב- 30 באוגוסט 1977, אני רואה בבית המשפט את תשובת מפקדת הקורפוס 121:

"סנטה פה, 10 באוגוסט 1977. לכב' השופט הפדרלי של העיר סנטה פה: בתיק Ricardo Adrián, Pérez בעניין עתירה לצו הבאה (תיק 483/77) הנני מביא לידיעת כבודו, שמעצרו של הנ"ל נערך לפי בקשת השלטונות הצבאיים (אזור לה-פלוטה - פרובינציה של בואנוס איירס), עקב חשד לקשר עם פעילות חתרנית. העברתו נעשתה בידי מחלקת החקירות של העיר לה פלוטה, השייכת למשטרת הפרובינציה של בואנוס איירס."

ב- 21 בדצמבר 1978 קיבלתי שיחה טלפונית מהמשטרה הפדרלית (מחלקת הזיהויים) ונשאלתי אם Ricardo A. Pérez מתגורר בביתי. עניתי בחיוב, והוספתי שאני אביו. אמרו לי שהייתה לו תאונה בדרך הפרובינציאלית מס' 12 של הפרובינציה לה פמפה, במרחק כ- 20 ק"מ מק. ברוך, במכונית פיאת 125 שנשרפה כליל. במכונית נמצאו חלקי גוויות של שני בני אדם, אחד זכר והשני נקבה, בלתי ניתנים לזיהוי עקב הכוויות. פניתי למקום התאונה. שוחחנו עם השוטרים במקום. הם ציינו שחשוד מאד שתעודת הזהות הושלכה לצד המכונית כדי שלא תישרף באש ושהמכונית מעוררת חשד שרוצחים הציתו אותה בכוונה תחילה. הדבר ארע בשעה 06:30 בבוקר. הגופות הוכנסו למכון הפתולוגי בנגרל פיקו והוגדרו 'חסרות שם'.

מהמסמכים הרשמיים שנתקבלו בוועדה זו עולה ש-Ricardo Adrián Pérez ואתו María G. Esther Cubas de Pérez נעצרו ע"י אנשי צבא ב- 21 באפריל 1977, ונמסרו לידי מחלקת החקירות של משטרת בואנוס איירס ב- 26 באפריל 1977.

התביעה על מעשים אלה הוצגה בפני בית המשפט הפדרלי ב- 1 באוגוסט 1984 בבית המשפט מס' 2 של הבירה הפדרלית.

הרוגים 'תוך ניסיון בריחה' - תיק מס' 6131
האירועים הטראגיים ביישוב מרגריטה בלן, פרובינציה של צ'אקו, מתוארים בפי בני משפחה של הקורבנות כדלקמן:

השכם בבוקר ב- 13 בדצמבר 1976, פלוגה של אנשי צבא, בסיוע אנשי משטרה של הפרובינציה, העבירה קבוצת אסירים מבית הסוהר של משטרת הפרובינציה, לבית הכלא בעיר פורמוסה כביכול. קשה להבין עובדה זו, הואיל ובית הכלא של רסיסטנסיה הוא אחד הבטוחים ביותר בכל ארגנטינה, ואילו זה שבפורמוסה אינו כה מוגן. אחרי שעברו כ- 30 ק"מ בערך, בקרבת היישוב מרגריטה בלן על כביש מס' 11, נהרגים כל העצורים 'מפגיעות כדורים'.

הגרסה הרשמית הייתה שמדובר בהתקפה של פושעים חתרניים, שניסו כנראה לשחרר או לחסל את העצורים כדי למנוע מהם 'הצהרות מחייבות'. שמות המתים לא נודעו מעולם, אך ידוע שהחללים היחידים בפרשה זו, היו אלה שהועברו. לא היו נפגעים אחרים, לא מביין 'התוקפים' ולא מביין 'המגינים'.

חלק מהקורבנות באירוע זה, הגיעו מהיחידה האזורית מס' 7 ברסיסטנסיה, בה היו עצורים עד ה- 12 בדצמבר, תאריך בו הועברו לבית הסוהר של העיר, שם רוכזו יחד עם עצירים פוליטיים נוספים, עונו קשות עד לשעות הבוקר המוקדמות של ה- 13 בחודש. שאר העצורים שמעו את זעקות המעונים, שנראו מאוחר יותר חוזרים לתא, כשעל גופם סימנים ברורים לסבלם וייסוריהם.

השכם בבוקר ה- 13 בחודש, מתייצבת בבית הסוהר של העיר יחידה צבאית, ומציגה הוראה להעברתם של מספר עצורים. העצורים נמסרים אחרי שכל התהליך נרשם בספרים ויש מסמכים המעידים על ההוראה להעברה ולמסירת העצורים. עם זאת, מסמכים אלה אינם קיימים עוד, כי שהושמדו מאוחר יותר. כמה ימים לאחר האירוע סיירו שלטונות הצבא במסוק של הפרובינציה מעל האזור בו התרחשה הטרגדיה. את מסלול הטיסה ניתן להוכיח לפי תכניות הטיסה שנמצאו בבית הממשל בצ'אקו ובשדה התעופה של רסיסטנסיה.

בבוקר ה- 13, נתן מי שהיה אז ראש עיריית רסיסטנסיה, הוראה לשלטונות בית הקברות העירוני, לפתוח מספר קברים ואחרי הצהריים באותו יום הופיעו במקום פלוגות צבא ומשטרה. אחרי שציוו לפנות את המבנים, נקברו עשר גופות, ביניהן חמש גוויות 'בלי שם'. זוהו רק גופותיהם של: Manuel Parodi Ocampo, Patricio B. Tierno, Luis Alberto Díaz, Carlos Alberto Duarte, כיוון שלפני שפג תוקף הזמן שנקבע בחוקי העירייה, הוצאו השלדים והועברו לקבר המוני. הגוויות שהוצאו מן הקברים היו עירומות לחלוטין.

עד היום לא נתנו החקירות תשובה לשאלות הבאות: (1) כמה עצורים הוצאו מבית הכלא ביחידה 7 ב- 12 בדצמבר והועברו לבית הסוהר של העיר? (2) כמה עצורים הועברו לבית הסוהר של העיר ממקור אחר ומה שמותיהם? (3) כמה עצורים הוצאו מבית הסוהר של העיר מוקדם בבוקר ה- 13 בחודש ומה שמותיהם? (4) מי היו בדיוק הקורבנות בטרגדיה של מרגריטה בלן?

בעת ביקור הוועדה הבינלאומית לזכויות האדם של ארגון מדינות אמריקה (O.A.S.) בארגנטינה, היא קיבלה עדות על מות הסטודנט **Patricio Blas Tierno**. לאחר שבקשות מידע הופנו לשלטונות ארגנטינה של אותה תקופה, ובהתאם לתקנות הוועדה, הוחלט:

1. לקבל את אמיתות האירועים, כפי שדווח עליהם בחודש ספטמבר 1979, בקשר לנסיבות מותו הבלתי רגילות של **Patricio Blas Tierno**.
2. לקבוע שממשלת ארגנטינה פגעה בזכות לחיים, לחופש, לביטחון ולשלמות האדם (סעיף 1 בהצהרה האמריקנית בדבר זכויות וחובות האדם). האישומים על אירועים אלה הובאו בפני מערכת השיפוט, בפני בית המשפט הפדרלי של רסיסטנסיה, צ'אקו.

השלכת עצורים לים

קשה להאמין, אך רבות הן ההצהרות המציניות עובדה זו. לאחדים נודע הדבר מפי השמועה, לאחרים ישירות מפי החוטפים. הוכחה נוספת הן הגויות שנסחפו עם זרם הים והגיעו לחוף. קשה להאמין, אך באווירה הכללית של הדיכוי הפראי וחסר המעצורים, היה זה כנראה בשביל האחראים רק עוד אמצעי במערכת הכללית שהייתה לה מטרה אחת.

בהצהרותיהן של שלוש עצורות, ששחררו מבית הספר למכונאות של חיל הים של ארגנטינה (ESMA), בפני העצרת הלאומית הצרפתית, נאמר כך:

ביום ההעברה שררה אווירה קשה ביותר. לא ידענו אם היום ייפול הדבר בגורלנו או לא... החלו בקריאת העצורים עפ"י המספרים... הם נלקחו למרפאה במרתף, שם חיכה להם חובש שהזריק להם סם מרדים, אך לא ממת. כך, חיים, הם הוצאו מהדלת הצדדית של המרתף והוכנסו למשאית. רדומים למחצה הובאו לשדה התעופה, הוכנסו למטוס הממריא לכיוון דרום, מעל מעמקי הים, משם הושלכו חיים.

הסרן **Acosta** אסר בהתחלה לדבר על נושא 'העברות'. ברגעים של היסטריה, אמר: "מי שיפריע כאן, נותנים לו **Pentho**-ימי ושולחים אותו למעלה" (תיקים מס' 4442 ו-5307).

הצהרתה של **Norma Susana Burgos** (תיק מס' 1293), מאשרת את הנאמר קודם לכן. כמו כן עדותו של **Lisandro Cubas** (תיק מס' 6974):

בד"כ נמנעו הקצינים לדון על נושא ה'העברות' ואף אסרו עלינו לדבר עליו. לפי ניסיוננו, ובעקבות הערות של קציני כוחות המשימה (G. T.), ניתנו לעצורים זריקות Penthotal, והם נלקחו מיד, רדומים, למטוס שממנו נזרקו לים. הם אמרו שקודם כללו השיטות הוצאות להורג ושרפת הגופות בתנורים ב-ESMA, או קבורה בקברים המוניים בבתי עלמין בפרובינציה של בואנוס איירס.

גם עדותו של **Jorge Luis Esposto** (תיק מס' 6514), ואחרים, מציגה שיטה דומה שהיו מדברים עליה בבסיס צבאי אחר:

כל לילה היה יוצא מטוס תובלה 'הרקולס' משדה התעופה של בסיס קמפו דה מאז'ו. זיהיתי אותו בשל היותו מטוס מוכר שטס תמיד לאותו כיוון: דרום-מזרח. שעת היציאה הייתה בין השעות 23:00-24:00, או ליתר דיוק: ב-23:30 או 24:00. שעת החזרה הייתה בין 01:00 ל-01:30 לפנות בוקר. הטיסה לא ארכה יותר משעה. הטיסה היומית של המטוס, שבאורח מוזר לא נראה ולא נשמע יותר, הייתה נושא לשיחה בין העובדים בבית החולים של קמפו דה מאז'ו. הם אמרו שהמטוס נשא אנשים שהושלכו לים.

כל זה משתלב במידע שצוטט ב-30 בדצמבר אשתקד, בעיתון 'קלאריין', מתוך הודעת העירייה של גנרל לאוואז'ה, בפני בית המשפט מס' 1, במחוז השיפוטי דלורס:

37 גוויות בלתי מזוהות נתגלו בבית הקברות, 38 ק"מ מדרום-מערב לסנטה טרסיטה, פרובינציה של בואנוס איירס. גופות המתים החלו להופיע, החל מאמצע שנת 1976 בחופים שונים. הים, שבאזור המפרץ יש בו זרמים בלתי קבועים, פלט את הגופות המעוותות אל החוף. על גופות אחדות ניכרים סימני אלימות ברורים. מליחות המים ורעבונם של הדגים שינו את צורתן לבלי הכר. הגופות נאספו ע"י מתנדבים ממכבי אש של סנטה טרסיטה, בהתערבות המשטרה הפרובינציאלית. רופא עירוני נתן את אישורי הפטירה, תמיד בתואר 'חסרי שם'. כולם הגיעו ממעמקי הים, נפלו מאוניה כשלהי או נזרקו ממטוסים, כך הביע מומחה את דעתו.

שיטות נוספות להשמדת הגופות: שריפה או הטבעה שרפת גופות: הייתכן דבר שטני יותר או פשוט מזה? אף מהעצמות לא נשאר זכר. בכל מקום יחזרו לצמוח עשבים, ואיש לא יוכל לומר שבמקום זה או אחר הוקמו 'capachas' ו-'parrillas' ('גריל').

מספר שוטר של המשטרה של הפרובינציה **Juan Carlos Urquiza** (תיק מס' 719):

שם בסן חוסטו - (הכוונה למחלקה הישנה נגד שוד בדרכים, שפעלה כמחנה מעצר חשאי בשם 'אל בנקו') עשו מה שכונה 'Capachas', בורות מלבניים בעומק 50 או 60 סמ' ו- 2 מ' אורך. ראיתי בורות אלה שהיו במידות אדם. 'קפצ'אס' מהסוג הזה היו גם בגנדרמריה שבדרך לאזיזה על שדירת ריצ'רי. הדבר נודע לי לילה אחד כשהלכתי לשם וראיתי את האש. הניחו את הגופות בתוך הבורות, שפכו עליהן נפט שהביאו מהמכלים ושרפו את הגופות.

Pedro Augusto Goin (תיק מס' 4826), מאשר את השימוש בשיטה זו להשמדת הגופות, כשהוא מתאר את מעצרו 'בבור של אראנה':

הייתי שם, בלי שקשרו את עיניי, כ- 30 יום. ראיתי כיצד הורידו צמיגים משומשים ממשאיות. הדבר משך את תשומת לבי. כמו כן ראיתי מכלי נפט עומדים בפירת החצר. לא יכולנו לשאול דבר, כמובן, אך מאוחר יותר אמר לי אחד השומרים בסוד, כמעט ביומי האחרון במחנה באראנה, שהם נועדו לשרפת גופות.

בהתייחסו גם למחנה באראנה, מעיד שוטר השמירה **Luis Vera** (תיק מס' 1028):

...פעמים רבות גם הגיעו עצורים פצועים או הרוגים בתקריות קודמות, ולפעמים עצור שמת בעת חקירה בעינויים; כולם נקברו בקבר שהיה פתוח בחלק האחורי של הבסיס. בכל הקשור לקבירת הגופות של עצורים-מתים, אני חייב לומר, שאחרי שהונחו בקבר הציתו אותם באש, ובכדי להסתיר את הנעשה שרפו צמיגים. כך טשטשו את הריח והעשן האופייניים לשרפת גוויות. אני מאשר שראיתי במו עיניי הוכחות ברורות לגוויות שרופות בכור.

Alejandro Hugo López (תיק מס' 2740) אומר:

בחודש מאי 1976, גויסתי לשירות הצבאי בבית הספר למכונאות של חיל הים. שם נעשו עבודות מסוימות שכוננו 'אופרטיביות' והוקם מה שנקרא 'גריל', שהיה כמו אבוס מפלדה, עם צינור שנועד להזרים נפט למקום שבו הונחו הגופות ולשרוף אותן. היו לי ידיעות בנושא כי עבדתי במשרד הקניות (...). בלילות נהגו לבקש מכל נפט. כולם ידעו שזה בשביל ה'גריל' לשרפת בני אדם. זה נעשה במגרש הספורט. לעתים תכופות הגיע גם מסוק, שהוביל גופות. בשתי שיטות אלה השתמשו כדי להעלים את העצורים.

Segundo Fernando Aguilera (תיק מס' 5848) שרת במשטרת הפרובינציה של בואנוס איירס, ובתוקף תפקידו נכנס ב- 1 באוגוסט 1978 ל- C R I (מרכז לריכוז מודיעין) של יחידה 3 של לה טבלדה, שניהל את הפעילות הקשורה למחנה המעצר בשם 'וזוביו'. עדותו נרשמה כדלקמן:

העד ראה כיצד הפעילו דרבן חשמלי על העצורים; הכו אותם במוט ברזל בברכיים; ה'צוללת' - שפרושה כיסוי ראש בשקית ניילון והידוקה מסביב

לצוואר, כדי לגרום לחנק. הוא אומר בוודאות שעצור אחד מת. הוא אומר שנחרד כשהגופה הושלכה למכל של 200 ליטר. כדי להעלים את העובדות זרקו צמיגי גומי ונפט במשך שלושה ימים רצופים, עד שנאמר לו שכבר נשרפה כל הגופה.

מר **Antonio Cruz** (תיק מס' 4636), היה איש הגנדרמריה הלאומית ושירת כשומר תחת מרות הכוחות המאוחדים בפרובינציה של טוקומן. בנוגע לשירותו במחנה המעצר החשאי ששכן במחסן הנשק מס' 5 'מיגל דה אסקוונגה' הוא אומר:

באותו לילה, הגיעה מכונית אזרחית, ממנה הוציאו שלושה עצורים. מתוך מה שעלה בידי לשמוע, שניים מהם היו אב ובנו. העצורים נלקחו לשפת בור. אמרו להם לא לצעוק הואיל ועומדים לשחרר אותם. מיד אחרי זה עמדו מאחוריהם, הוציאו אקדחים וירו בהם. שלושת העצורים נפלו לתוך הבור, שניים מתו מיד, אך המבוגר נותר בחיים כשהשליכו את העצים לשריפה. אמרתי להם שיהרגו אותו מתוך רחמים, כדי לא לשרוף אותו חי. הם לא התייחסו לדבריי והמשיכו במלאכתם, כפי שתואר קודם לכן. כמה דקות לאחר מכן הלכנו לראות את השריפה.

בית הקברות 'לה צ'קאריטה': מספרים הראויים לבדיקה; תיק מס' 6983 בהתחשב בעלייה החדה שנרשמה במספר קברי האלמונים ('ללא שם') שנחפרו בתקופה שבין 1976 - 1978 במוסדות עירוניים שונים ברחבי ארגנטינה, ובשרפת הגופות שבוצעה בניגוד לכל אמת מידה חוקית או מוסרית, מצאנו לנכון להביא נתונים על פעולות שבוצעו בבית הקברות 'לה צ'קאריטה', בבירת ארגנטינה.

בניגוד למה שניתן היה לצפות, ירד מספר האנשים הבלתי מזוהים שנקברו בבית הקברות העירוני הזה באופן דרסטי בשנים 78-1976, בתקופה העיקרית של הדיכוי האנטי חתרני. מבדיקת הנתונים בשנים 80-1974 - עולה כי בשנת 1974 התקבלו שם 70 גופות ללא שם; בשנת 1975 - 66 גופות; ב-1976 - גופה אחת בלבד; ב-1977 - 8 גופות; ב-1978 אף לא גופה אחת; ב-1979 - 16 גופות ובשנת 1980 נתקבלו שם 15 גופות.

באשר לקבורת גופות כתוצאה ממוות אליים, מצביעה הסטטיסטיקה באחוזים על מה שאמרנו קודם לכן. בשנת 1974 - הוכנסו 270 גופות עם סימני היכר כאלה; ב-1975 - 232; ב-1976 - 9; ב-1977 - 26; ב-1978 - 2; ב-1979 - 50, ובשנת 1980 עולה המספר ל-93.

ואולם, בכל הנוגע לשרפת גופות מתים שנעשתה בתקופה הנ"ל, היחס באחוזים הוא הפוך ומעיד על עלייה משמעותית בפעולות אלה: ב-1974 היו 13.120 שרפות של גופות; ב-1975 - 15.405; ב-1976 - 20.500; ב-1977 - 32.683; ב-1978 - 30.094; ב-1979 - 31.461 וב-1980 שוב יורד מספר השרפות ל-21.381.

מבלי להסיק מסקנות סופיות בקשר למשמעות המספרים הנ"ל, סביר לשער שהירידה המשמעותית בכניסת גופות 'ללא שם' ומתים במוות אלים, במשך התקופה הקריטית - ומאידך ההחלטה להגביר את הפעילות בכבשן השרפות - נובעת באופן כללי מזרם הגופות של אלה שנפלו 'בתקריות' הוכנסו לבית הקברות ונשרפו ללא רישום.

לפיכך, יש לדעתנו משמעות לעדותו של מר Fernando López (תיק מס' 3926) שביצע עבודות מטעם העירייה בהובלת ארונות מתים במשאיתו. בשנת 1977, הוא נכנס ברכבו לאזור המשרפה. המקום היה אסור לכניסת העובדים. הוא ירד מהמכונית מתוך כוונה לראות כיצד פועל התנור וראה שתי מכולות דומות לאלה שיש במשאיות בגודל 2 מ' על 4 מ' ובגובה 3 מ'; אחת מהן הייתה פתוחה, והוא ראה שהיא מלאה בגוויות אנשים צעירים, משני המינים, שלא ניכרו בהן עדיין סימני ריקבון. הדבר משך את תשומת ליבו הואיל והמתים היו עירומים, וברובם הונחו אחד על השני. השומרים גילו אותו, העמידו אותו אל הקיר, חקרו אותו בנוגע לפועלים שחיכו לו בחוץ ושחררוהו באיומים.

היעלמו ומותו של *Jacobo Chester*; תיק מס' 1333
המאורעות הקשים שפקדו את צוות העובדים בבית החולים 'פרופסור אלחנדרו פוסדס', ביישוב אהדו שבפרובינציה של בואנוס איירס, מעידים אף הם על שיטה להעלמת גוויות הקורבנות: השלכתן למי הנהר ריו דה לה-פלוטה.

ב- 26 בנובמבר 1976, מר *Jacobo Chester*, נחטף פקיד המחלקה לסטטיסטיקה ורישומי בתי החולים של המוסד הנ"ל, וביתו נבזז ע"י קבוצת אנשים חמושים. תוך צעקות ופקודות, החליטו על גורלו של כל חפץ שננגב מהבית. רק בשל חוסר זמן הם לא אנסו את בתו בת ה- 12. כשהעזה לשאול איפה תוכל לחפש את אביה, ענו לה:

בתעלות, לשם את צריכה ללכת.

בהתאם לעדויות שבתיק מס' 1537, מצהירה *Gladys E. Cuervo* איך נחטפה ונשלל ממנה החופש באזור של אותו בית חולים. שני גברים הטיחו בה אגרופים בעת ובעונה אחת, הפעילו עליה את 'הצוללת', שברו לה את עצם החזה וצלעות אחדות, וצרכו את גופה בסיגריות. נודע לה שבמקום היו אנשים נוספים הנעדרים עד היום, ביניהם ראתה את ד"ר *Jorge Mario Roitman* בתוך שלולית דם ושתי. היא מוסיפה:

נודע לי גם על *Chester*. מהערות שאמר לי אותו *Juan* (האחראי על העינויים), הוא ציין שהיה חלש ולא הצליח לעמוד בעינויי הדרבן החשמלי.

שנה אחרי שנחטף Chester, הוזמנה רעייתו לבית משפט בעיר הבירה, ודווח לה שגופת בעלה נמצאה במימי נהר ריו דה לה-פלוטה, בשני בדצמבר 1976, כלומר שישה ימים לאחר היעלמו, כשהועבר לבדיקה במכון הפתולוגי.

בתעודת הפטירה של מרשם התושבים מופיעה סיבת הפטירה: חנק עקב טיבוע ופצעים רבים.

היעלמו ומותו של *Floreal Edgardo Avellaneda* (תיק מס' 1639) ב- 15 באפריל 1976, בסביבות השעה 02:00, נערך חיפוש בבית משפחת אבז'אנדה. האנשים שהשתתפו בחיפוש נראו מחופשים בצורה בולטת לעין. הם החלו לחפש את מר Avellaneda, אך כיוון שלא מצאו אותו, לקחו בני ערובה את אשתו *Iris Etelevina Pereyra de Avellaneda* ואת בנם *Floreal Edgardo* בן ה-14.

השניים נלקחו קשורים ומכוסים בברדסים לתחנת המשטרה של וילה מרטלי; שם עינו אותם בדרכן חשמלי כשנחקרו על מקום הימצאו של מר Avellaneda.

כעבור זמן מה, הועברה האישה לבית הכלא באולמוס, הקשור למטה של המוסדות הצבאיים, מבלי שנמסר לה דבר על מקום הימצאו של הנער.

ב- 16 במאי 1976, התפרסמה ידיעה בעיתון הארגנטיני אולטימה הורה, תחת הכותרת: 'גוויות באורוגואי', ובה דווח על מציאתן של שמונה גופות בחופי אורוגואי. לפי גרסה זו 'דיווח רשמי של משמר החופים מתייחס לגוויה שנמצאה אחרונה, של אדם שעורו שחרחר צהוב, שיערו שטני כהה, וגובהו 1.70 מ'. צוין שעל הגופה היה סימן היכר בולט והוא אות קעקוע בצורת לב עם האותיות F ו-A.

בתשובה לפנייה שהוגשה לבית המשפט הפדרלי מס' 1 של סן מרטין, לביצוע חיקור דין דיפלומטי באורוגואי, נתבקשו פרטים על הגופה עם הקעקוע. לאחר פניות חוזרות ונשנות, נתקבלו צילומים וכרטיסי טביעת אצבעות. בצילומים נראה הנער כשידיו ורגליו קשורות, ראשו ערוף, ועל גופו סימני התעללות קשים.

גלוי בסן פדרו, פרובינציה של בואנוס איירס. תיק מס' 1296 בדו"ח של מנהל אזור בית הקברות של עיריית סן פדרו, בנוגע לקבורות המוגדרות 'ללא שם', מודגש המקרה של שתי גופות שהובאו לבית קברות זה ב- 28 בספטמבר וב- 2 באוקטובר 1976:

... שתיהן נמשו ממימי נהר פרנה, מחוז של סן פדרו; בשתי הגופות נמצאו העיניים והפה קשורים, והידיים קשורות בחוט ברזל אל הגב. בנוסף לכך, כבר ממבט ראשון ניכרו עליהן סימני התעללות. אני מעריך שפרטים אלה ואחרים יופיעו בוודאות בכתיב האישום שהוצאו

באותה הזדמנות, הואיל והרופא המשפטי שביצע בקפדנות את הניתוח שלאחר המוות, עשה זאת בתוך בית הקברות וערך בדיקה יסודית של הגופות (אני מעיד על כך). שימו לב שבשני המכתבים נכתב: „מוות מחנק“, עף על פי שהגופות נמשו מנהר הפרנה, דבר שמצביע על העובדה ששתי הגופות הושלכו למים ללא חיים, שאם לא כן היה בוודאי נכתב: „מוות מטביעה“.

‘לא מוסרים את הגויות’

אביה של **Elena Arce Sahores** (תיק מס' 4272), מצייר בפנינו תמונה מכאיבה ופתטית על פרשת העלמה של בתו. הפרטים וההוכחות שבידו מצביעים על חטיפתה בידי כוח המבצעים 113, ועל שהותה במשך עשרה ימים בתחנת המשטרה ה-8 בלה-פלטה.

כל הצעדים בהם נקט האב לשחרור בתו עלו בתוהו. בסוף, בזכות קשר שהיה לו עם זוג חברים, הוא זומן לראיון עם אלוף משנה שהבטיח לו להתעניין במקרה:

האיש אישר לי את דבר מעצרה במבצע אנטי חתרני, מבלי לציין פרטים רבים, בסוף אמר לי משפט, שלא אשכח לעולם: “אל תחפש יותר את Elena, היא לא סובלת יותר, הלוואי ותהייה בשמיים”. הוא הסביר לי את הצד הטכני של מבצעים אלה, שהגדיר במונחים ‘לבן’ או ‘שחור’, עפ”י האנשים המעורבים: אם לבשו מדים, או לא. בקיצור, התיאור היה אכזרי. ימים מספר אחר כך, כשהתאוששתי מההלם, חזרתי אליו ובקשתי ממנו את גופת בתו, ואז ענה לי: “לא מוסרים את הגויות...”.

כנראה שהייתה זו אמת. הארץ כולה הייתה זרועה בגופות בלתי מזוהות, קבורות בקבר יחיד או בקברי אחים, באופן בלתי חוקי וחשאי. הן נמצאו בבתי קברות, במגרשים, בנהרות, בסכרים וכפי שראינו זה עתה, גם בים.

הראיות לכך לובשות היום ממדים עצומים. בעוד שלפני שנים אחדות היו לכך ראיות בודדות בלבד, ואיש לא העלה על דעתו כי אכן פעלה שיטה גורפת שכזאת, היום אין עוד ספק בנידון. בחודשים האחרונים, מתפרסמות כמעט מדי יום עדויות, דיווחים על הליכים משפטיים וכתבות העוסקות בגילויים אלה.

תלונה על מעשי קבורה חשאים בלה-פלטה

בבית המשפט הפלילי של המחוז המשפטי של לה-פלטה, בראשות ד"ר **Pedro Luis Soria** הבן, הוגשה בקשה לפתוח בחקירה כדי לזהות גופות ולקבוע את נסיבות קבורתן בבית הקברות בעיר זו. נאמר שהגופות הובאו בלילה ונקברו, ועל שלטונות בית הקברות נאסר להתערב בנעשה.
ראש העירייה אישר בפני השופט את קיומם של 295 קברים ללא שם ומסר לידי את המסמכים הרלבנטיים (העיתון ‘לה פרנסה’ מהתאריכים 29 ו-30 באוקטובר 1983).

תלונה על קיומם של קברים ללא שם במורנו

חברים בוועדה לזכויות האדם בבית הנבחרים של הפרובינציה של בואנוס איירס, פנו ב- 22 בדצמבר 1983 לבית הקברות במורנו, במזרח בואנוס איירס רבתי, במטרה לפתוח בחקירה בעניין קבורתן הבלתי סדירה של 23 גוויות ללא שם בבית קברות זה, ביניהן מספר קטינים (העיתון 'טיימפו ארחנטינו' - מה- 23 בדצמבר 1983).

הוצאת גוויות ללא שם מבית הקברות של רפאל קלסדה

תביעה שהובאה ע"י עיריית מחוז אלמירנטה בראון בפני בית המשפט הפלילי של לומס דה זמורה, הביאה לגילויין של 15 גוויות שנקברו בחשאי בין השנים 1976 - 1978, בקברים שנחפרו בבית הקברות של רפאל קלסדה בבואנוס איירס. נמצא מספר דומה של גולגולות, ביניהן שתיים עם נקבי קליעים, וברוב הגופות נכרתו הידיים (העיתון 'לה פרנסה' - מיום ה- 28 בדצמבר 1983).

תלונות על קבורה חשאית בבית הקברות של סן מרטין

הסנטור הפרובינציאלי של בואנוס איירס, Sirio Augusto Gómez, התייצב כתובע וכעד בפני בית המשפט הפדרלי מס' 4. הוא הצביע על כך שבחודש מאי 1976, נקברו בבית הקברות של סן מרטין גוויות בלתי מזוהות בקבר אחים. התביעה אושרה בפני מספר מעובדי בית הקברות, בפני השופט האחראי על העניין.

"תעודות הפטירה" - אומר הסנטור Gómez - "קבעו מחלות לב כסיבת המוות, אך משנפתחו הארונות, נמצאו שרידי גופות של אנשים צעירים, נשים בהריון ובני נוער עם פצעי כדורים". (העיתון 'לה רסון' - מיום ה- 30 בדצמבר 1983).

הוצאת גוויות מקברותיהן בבית הקברות בגרנד בורג

כ- 300 גופות נרשמו בחזקת 'גופות ללא שם' בספרי בית הקברות הזה. הן נקברו בשנות המאבק האנטי חתרני, עפ"י התביעה המונחת על שולחנו של השופט הפדרלי Hugo Gándara, שהורה להוציאן מקברותיהן. נמצאו כתשעים קברים, בהם היו קבורות שלוש ואפילו חמש גופות יחד, דבר שמגביר את החשד שמספר הגוויות שנקברו באופן בלתי חוקי גבוה מן המצוין לעיל (העיתון 'קלארין', 13 בינואר 1984).

קבורה חריגה בבית הקברות באבוז'נדה (תיק מס' 7316)
עיריית אבוז'נדה החליטה ב- 19 בינואר 1983, לפתוח בחקירה אדמיניסטרטיבית
כדי לבדוק את קיומם של חריגים בקבורת גוויות בלתי מזהות בבית הקברות בעיר.

מבדיקת נתונים על קבורת גוויות בלתי מזהות עולה שעד חודש מאי 1976 היה מספרן של הגוויות 'ללא שם' מזערי, כולן של בני אדם בגיל הזקנה. עליה חדה יחסית במספרן חלה מתאריך זה, ומה שבולט במיוחד הוא ירידה בגיל הנפטרים הממוצע - סביבות 25. כך עד תחילת שנת 1978, שבה שוב חלה ירידה במספר הכללי, שחזר למצב הרגיל, גם ביחס לגילם המתקדם של הנפטרים. עם זאת, אין מנהל בית הקברות מבטיח שכל הקבורות שבוצעו בקברים ההמוניים, בחלקה של המכון הפתולוגי, אכן נרשמו בספר המתאים. הוא מסביר זאת בעובדה שהמכון הפתולוגי היה נתון תחת פיקוח מוחלט של המשטרה, עם כניסה וצוות משלו; לחלקה זו הייתה אוטונומיה מוחלטת, ללא כל קשר עם הנהלת בית הקברות.

קברים המוניים בבית הקברות סן וויסנטה (תיק מס' 1420)
כפי שהוכחנו, לא הייתה זו פעולה חריגה, בודדת, או בלתי ידועה לשלטונות העליונים של המשטר הצבאי.
ב- 30 ביוני 1980, בפנייה אדמיניסטרטיבית של אנשי המכון הפתולוגי בעיר קורדובה לנשיאות המדינה, אפשר לקרוא קטעים יוצאי-דופן:

כבוד הנשיא, אין בפנינו מילים לתאר בפניך את התמונה האמיתית שהצטיירה לנגד עינינו, כאשר פתחנו את דלתות החדרים שבהם נמצאו הגופות, חלקן כבר למעלה מ- 30 יום ללא קירור. ענן של זבובים התעופף באולם והרצפה כולה הייתה מכוסה שכבה עבה של תולעים וזחלים בגובה של יותר מעשרה סמ'. פינינו אותם מהמקום בדליים, באמצעות אתים. לבשנו רק מכנסיים, סינר, מגפיים ורק לחלקנו היו כפפות. אחרים עשו את המלאכה בבגדים רגילים. המסכות והכובעים סופקו לנו ע"י הנהלת בית החולים, כמחווה של סגן המנהל, שראה את מצבנו. למרות הכל המשכנו במשימה. צריך לציין שרוב הגוויות היו של 'פושעים חתרניים'. יחד עם הגוויות, נסענו בתא המטען של המשאית עם עובדי המכון הפתולוגי ועוזריהם הטכניים, ובהשגחת שתי ניידות משטרה של הפרובינציה, פנינו לכיוון בית הקברות בסן וויסנטה. קשה לתאר את מחזה הזוועה שהתגלה לעינינו בבית הקברות. כלי הרכב המשטרתיים האירו את הקבר ההמוני, ובו הגופות שזוהו במספרים. כנקודות ציון השתמשו בעמודים של הקיר הקרוב. מאחוריו, ואפילו על הגגות, עמדו השכנים וצפו בחזיון המקאברי.

לא יאמן, אך תגובה מצד הנשיאות לפנייה זו - לא באה.

אחד החתומים על הפנייה (הנוגעת לתנאים הבלתי היגייניים של מלאכה זו),
Francisco Rubén Bossio, תיאר את המתרחש כדלקמן:

שמתי לב שהתחלנו לקבל גוויות שלפעמים באו בצירוף 'שם השולח', אבל בד"כ ללא כלום. כל זה ארע בשנת 1976. ברוב המקרים נשלחו הגוויות ע"י אנשי משטרה ולפעמים ע"י הגנדרמריה, הצבא או בשיתוף של כל כוחות הביטחון. האנשים שהביאו אותן היו סגן או סגן-משנה, ששם אינו זכור לי. לפעמים היו מגיעים בלוויית קבוצות של עשרה או שנים-עשר חיילים, אני לא זוכר. על הגוויות היו סימני היכר מיוחדים: פצעי כדורים, חלקם עם פצעי כדור רבים, שמספרם הגיע לפעמים לשמונים, לעתים שבעה-עשר. כולם באו עם אצבעות צבועות ועל כולם היו סימני התעללות ועינויים. על פרקי ידיהם היו סימני כפיתה. לעתים הגיעו מרוסקים לגמרי.

אחרי המשלוחים הראשונים, הגיעו קבוצות של חמש, שבע או שמונה גוויות. מחובתי להבהיר שהניתוחים אחרי המוות נעשו בגוויות שנשלחו מבית המשפט הרגיל או הפדרלי, אך בגופות של המתקוממים לא נעשה ניתוח שלאחר המוות. הסתפקו במסירתן עפ"י הוראת השופט הצבאי ותעודת הפטירה הוצאה בקורפוס ה-III או ע"י רופא המשטרה.

ניתנה הוראה להוציא את הגוויות מבית החולים. ביצענו אותה כפי שתיארנו במכתב שהגשנו למי שהיה אז נשיא הרפובליקה, האלוף Videla, בתאריך ה-30 ביוני 1980. השתמשנו בשני הטנדרים, פעמיים בכל אחד, שלושים גוויות בכל פעם, והכנסנו אותן לקבר המוני בבית קברות סן וויסנטה. ברצוני להבהיר שקבר זה הוא חדש, אנחנו חנכנו אותו. ממדיו היו בערך 36 או 40 מ' אורך, ו-8 מ' רוחב, ו-6 או 7 מ' עומק. העירייה חפרה אותו. כאשר הגענו, הייתה מכונת החפירה במקום. קבר גדול כל כך לא ראיתי מימי. אחרי בית החולים קורדובה, בדצמבר 1976, חזרנו למכון הפתולוגי של בית החולים סן רוקה, ובמרס 1977 חזרנו לקבר הגדול. אינני זוכר כמה הבאנו אז. אני הייתי שם יומיים-שלושה קודם וראיתי שהקבר מלא כמעט על גדותיו. התרשמתי שהביאו גוויות נוספות; אינני זוכר בוודאות את מספר הגוויות שהבאנו לאותו מקום, אך אני זוכר ממש שהיה חסר רק מטר וחצי כדי למלא את הקבר עד סופו.

בהמשך, ובנוכחות אותם הפקידים, מתייצב José Adolfo Caro שעדותו נרשמה:

הוא עבד עם מר Bossio באותו תפקיד ואומר שקרא את ההצהרה שכתב הנ"ל, מאשר אותה לפרטיה, וברצונו להוסיף: הוא זוכר שהייתה שם נערה יהודייה קשורה בחוטי ברזל. הוא ראה אותה. התירו אותה מקשריה במכון הפתולוגי. נודע לו שהיא יהודייה, כי פעם, כשנכנסו לזהות גוויות, היו אנשים שראו אותה ואף זיהו אותה, אך אינו זוכר את הפרטים, רק אם יסתכל בספרים יוכל לדייק יותר. הוא מאשר שהיו נשים בהריון, אחת בחודש השמיני והשנייה בחודש השישי. בערך מאתיים ושבעים נעדרים נקברו, לפי הספר של המכון הפתולוגי, הספר היחיד שהיה, הואיל וכל עובדי השירות ערכו בו רישומים.

התביעה על מעשים אלה הוגשה לבית המשפט, בבית הדין הפדרלי מס' 3 בעיר קורדובה.

מדוע נעלמו הגוויות?

עם סיום המלאכה הקשה והמורכבת של חיפוש אחר עצורים נעדרים שעודם בחיים, יקשה מאד להשלים עם העובדה שרבים מהם מתו, גופותיהם פוזרו לכל עבר, או הושמדו לחלוטין עפ"י מדיניות העלמה מתוכננת.

עובדה זו מעוררת את השאלה, מדוע ניתנה הוראה שטנית כל כך? מדוע הושמדו הגופות? האם הדבר נעשה באותה מתכונת כפי שנעשה הדבר ע"י פושע בודד, המבקש למחוק את עקבות מעשיו? לדעתנו אין זו תשובה מספקת.

קיים גורם נוסף הקשור בשיטת ההעלמה: בראשית היו האנשים, שהיעדרותם הפיחה תקווה בלב יקיריהם שאולי יצאו לחופשי או ישובו; אח"כ ההסתרה והשמדת המסמכים - שבוצעו ללא ספק - מה שהגביר את חוסר הוודאות לגבי המתרחש; ולבסוף, הגויות ללא שם, ללא זהות, שהביאו לידי שיגעון בשל חוסר היכולת לברר את גורלו האישי, המוחשי, של האדם היקר; לעמוד בכל רגע מחדש בפתחה של תהום פעורה ומזוויעה.

לפיכך, אנו סבורים שתופעת המתים ללא שם, נשלטה אף היא באותו היגיון ששלט בהעלמתם בכוח של אנשים. בהשמדת זהות הגויות הוגדל עוד יותר הצל שכיסה אלפי נעדרים שעקבותיהם נעלמו מרגע מעצרו וחטיפתם. הייתה זו דרך נוספת לשתק את דעת הקהל ולהבטיח עוד לזמן מה את שתיקת בני המשפחה. כך, תוך עידוד התקווה שיקיריהם עוד בחיים, בחוסר הוודאות סביב אדם נעדר, נוצרה אמביוולנטיות שאילצה את בן המשפחה לבודד את יקירו, לא לעשות דבר כדי שלא להכעיס את השלטון, מחשש שפעולותיו יפגעו בחיי בנו, אביו, או אחיו, שעלול להתחבא לרשימת הקורבנות.

בכך התכוונו גם לחסום את החקירות בדבר המעשים עצמם ולטשטש את האחריות האישית לכל אחד מהם. כך הצליחו להרחיב את מעגל החשדות על חוג רחב של אנשי צבא - אלא אם הוכח ההפך, מה שהיה כמעט בלתי אפשרי - על השתתפותם האישית בניהול ובביצוע הפשעים.

לבסוף, הנקודה המרכזית במדיניות ההעלמה הכללית: למנוע בכל האמצעים ביטויים של סולידריות, מחאה ציבורית וההד שיש להעורר בארץ ובעולם, עם הגילוי שמאחורי המלחמה במיעוט חתרני כביכול, מסתתרת למעשה השמדה המונית.

ז. החסינות מעונש ומשמעותה

כל חברה, ללא יוצא מן הכלל, הייתה מוטרדת מכך שמעשי פשע מסוימים לא יבואו על עונשם. יתרה מזאת, טרדה זו תהפוך לאות של אזהרה חמורה כאשר

החסינות מעונש על ביצוע פשעים אלה תהיה גורם ידוע מראש, יגונן על מעשים כאלה וייעשה חלק מהמודוס אופרנדי של התנהגות פשע שיטתית.

הוא הדין בטורר הממשלתי. **Hobbes**, בספרו 'לויתן', טען שאין פשע גדול מזה הנעשה תוך מודעות לחסינות מעונש. מצב זה חותר תחת הבסיס האתי של כל פעילות הממשלה לזמן בלתי מוגדר. כאלה הם פני הדברים כשמדובר בממשלת 'התהליך לרה-ארגון לאומי'.

ניצול חוסר ההגנה של הקורבנות, מעיד בבירור על אישיותם של המענים. ברם, תופעה זו תופסת ממדים גדולים יותר, כאשר האוחזים בשלטון נוטלים לעצמם זכויות יתר וסוללים לעצמם דרך של חטאים עוד מראשית שלטונם. על כך אמר דברים ברורים הנשיא החוקתי של ארגנטינה בהציגו את הנימוקים לצו הממשל 158/83, המורה על העמדתם לדין של האחראים לניהול העבירות, באומרו:

החונטה הצבאית, שגולה את השלטון, הקימה והשתמשה בריש גלי בתוכנית מבצעים... שהתבססה על שיטות בלתי חוקיות מובהקות.

עפ"י הצהרת הנשיאות, מעשי הפשע שנעשו רחוקים מלהיות 'חריגים', או תעתועים של יד הגורל. ההפך הוא הנכון - בהתאם להגדרה דלעיל - כבר מראשיתה אורגנה מערכת עבירות חסרת תקדים במדינה, המתבססת עקרונית על ההנחה שהתנהגותם של המבצעים תהיה כפופה רק לרצונם ולמצפונם, מבלי שיהיו כפופים לכל דין.

לצערנו הרב, הגדרתו הצודקת של הנשיא, הוכחה לחלוטין בחקירה שנעשתה ע"י ועדה זו. המצב של חסינות מעונש, ששימש בסיס לאחראים בכדי לחמוק ממשפט, בא לביטוי ברור יותר במקרים מסוימים של מעצר שרירותי, היעלמות ו/או רצח של אישים נודעים, ששמן יצא הן בארגנטינה והן בעולם כולו. כוונתנו לגברים ונשים שתפסו מקום מכובד בחיי הציבור בארגנטינה, והיו ידועים בשדה המדע, הדיפלומטיה, הדת, הפוליטיקה, העסקים, באיגודים המקצועיים, בחוגים ספרותיים וכו'; דבר זה מבטא את אמונתם של האחראים על טרורזם המדינה, שלעולם לא יקראו לתת את הדין על מעשיהם.

לנציגיו של מעמד חברתי מיוחד זה, הייתה תמיד גישה למוקדי הכוח, השלטון ולגורמי ההשפעה, אליהם פנו אך הפעם, לא מצאו מענה לחטיפות החשאיות, ולהאשמות חסרות הבסיס אשר הופנו אליהם; בני משפחותיהם פנו מייד לכל הגורמים שבהישג ידם, במיוחד לכוחות הצבא עצמם. אך למרות הכל, לא עלה בידם לסכל את העוול שהפך לעתים לטרגדיה. נוסף על אלה, שהיו מיוחדים בזכות מעמדם החברתי, היו אחרים שלא השתייכו לחוגים אלה אך נעשו מוכרים לציבור. החוויות הטראומטיות שעברו עליהם פורסמו בהרחבה, הואיל ואישים חשובים או מוסדות דיפלומטיים, מדיניים וכו' פעלו להגנתם וניסו להצילם מגורל של חוסר ודאות, אפלה וזוועה. אך גם אלה נכשלו.

המטרה הייתה להשליט באוכלוסייה תחושה כללית של חוסר ישע, שמוכיחה שהדרכים המקובלות להגנה אישית, חברתית או חוקית אין בהן לחלוטין תועלת. כשרווחת הנחה כי שום דבר לא יוכל לשנות את מהלך ההתרחשויות, מתבצעת מדיניות הטרור והדיכוי ביתר יעילות.

להלן נציין מקרי היעלמות, עינויים ומוות של אנשים, שמעצרים, מסיבות שונות, עורר את תגובתם של מוסדות מכובדים ביותר, שבעצם לא עלה בידם לשנות את מסגרת האי-ענישה שבתוכה פעל הדיכוי הבלתי חוקי. עם זה, אין ספק שההוכחה המכרעת ביותר לאי-ענישה זו, היא אלפי בני האדם שנעלמו וחדת גורלם טרם הובהרה.

חטיפתם של ד"ר Hipólito Solari Irigoyen ו-Mario A. Amaya שני מקרים קיצוניים, מבין אלה שנעצרו והושמו תחת השגחת הרשות המבצעת, יכולים לשמש דוגמה לשרירותו של התהליך כולו. הצו המנהלי שהביא למעצרים של השניים יצא לאחר חטיפתם והעלמם ולאחר מותו של אחד מהם.

הד"ר Hipólito Solari Irigoyen והד"ר Mario Abel Amaya, שניהם נציגים בבית הנבחרים, איבדו את תפקידם עם פרוץ ההפיכה הצבאית של ה-24 במרס 1976. עם זאת, הם המשיכו לשאת באחריותם הפוליטית ולשמש סניגורים בעלי מוניטין בתחום זכויות האדם, לעצורים פוליטיים. הד"ר Solari Irigoyen היה מרצה באוניברסיטה ונהג להוקיע בפני הפרלמנט מעשים שרירותיים של המשטרה ומקרים של עינוי אסירים. גם ד"ר Amaya עסק בנושאים אלה. שניהם נחטפו ב-17 באוגוסט 1976 והוחזקו בגדוד התקשורת 181 בבאיה בלנקה, שם עונו באכזריות. ביום ה-30 באוגוסט 1976, לאחר פניית הוועדה הבין-אמריקנית לזכויות האדם, הם הועברו לעיר וידמה, הושלכו בצד הדרך ונאספו ע"י רכב משטרה מייד לאחר מכן.

השלטונות פרסמו גרסה שעל פיה היו חילופי ירי קשים בין הרכב המשטרתי לבין 'מכונית חוטפת', שבסופם הצליחו לשחרר את הקורבנות. ד"ר Solari Irigoyen ו-Amaya הצהירו מייד שלא שמעו מעולם כל ירייה.

מאותו רגע הם נושאים אופי של 'עצורים על פי החוק' וכדי להצדיק את התהליך המושחת, הם מואשמים ב'קשר עם פעולות חתרניות' ובצו מס' 1831/76, הם נעצרים ע"י הרשות המבצעת. ב-11.6.76 מובאים השניים לבית הסוהר בראווסון, ומייד עם כניסתם לשם הם סופגים מכות רצח, שמשפיעות קשה במיוחד על ד"ר Amaya, שמצבו הולך ומחמיר. לפיכך מחליטים בימים הקרובים להעבירו לבית החולים המרכזי של בתי הסוהר - בית הסוהר בדווסון, בעיר הבירה - שם הוא נפטר ב-19 באוקטובר 1976. ד"ר Solari Irigoyen נשאר עצור בראווסון, ואחרי תשעה חודשים הוא מקבל רשות לעזוב את ארגנטינה - גירוש למעשה - ע"פ צו מטעם הנשיאות, מס' 1098/77.

נתיב הייסורים של ד"ר *Rafael Perrota* זהו עורך דין ידוע, איש עסקים, בעליו של *'El Cronista Comercial'*, עיתון רב חשיבות, שנחטף במרכז העיר בואנוס איירס ובני משפחתו נדרשו לשלם כופר בסכום גבוה מאד כדי לשחררו. האיש שהה, לפי עדויות שונות, במחנה המעצר החשאי COT - I - מרטינו.

בני משפחתו פנו לבכירי צבא ומשטרה, שהועידו 'צוות מומחים' בדרג גבוה, כדי לייעץ לבני משפחה במבצע ההצלה. לבסוף שולם הכופר שנדרש במלואו, והגרסה הרווחת היא שמייד לאחר התשלום נרצח החטוף על ידי החוטפים. בנוסף לכך, עפ"י דיווחים שנתקבלו זה לא מכבר ע"י הוועדה ממטה המשטרה, מסתבר שאותם 'מומחים' כביכול, שהיו 'יועצי המשפחה', לא שירתו מעולם באופן רשמי בשורות המשטרה, אף שהציגו תעודות הסמכה לתפקיד זה, שהוענקו להם ע"י פקידים בכירים ביותר, שבני המשפחה מציינים את שמם בכתב בתביעה.

העיתונאי *Jacobo Timerman* מייסדו ומנהלו של העיתון *'La Opinión'*; נחטף ב- 15 באפריל 1977; עפ"י עדותו האישית, היו האחראים לכך אנשים חמושים, שפרצו לביתו ובזזו חפצים יקרי ערך.

הוא הובל למחנה המעצר החשאי 'פאוסטו ווסקן' ו-COT I, מרטינו; הפעילו על גופו העירום מכות חשמל וחקרו אותו במשך חודש ימים. מאוחר יותר הוא נעצר 'חוקית' ובשלב מסוים נידון למעצר בית ואח"כ גורש מארגנטינה ונשללה ממנו האזרחות הארגנטינית.

עם זאת, העתירה לצו ההבאה שהוגשה בשמו, הייתה היחידה שהתקבלה בכל תקופת השלטון הצבאי. פרקליטו היה הד"ר Genaro Carrió, המכהן היום בתפקיד נשיא בית המשפט העליון.

הצעירה *Adriana Landaburu* זוהי בתו היחידה של שר האווירייה לשעבר בממשלה 'דה-פקטו', האלוף בחיל אוויר *Jorge Landaburu*. מייד עם מעצרה החלו גורמים שונים, בעלי חשיבות עליונה בתחום החברה והצבא, לפעול כדי להשיג את שחרורה, הואיל ומשפחתה השתייכה למעמד הגבוה.

היא נעצרה ברחוב ב- 7 ביוני 1976, בדרך בין ויסנטה לופז לסן איסידרו, בפרובינציה של בואנוס איירס. בידי המשפחה עלה להשיג מידע על מקום המצאה בתחנת המשטרה של סן איסידרו ומאוחר יותר בבית הספר למכונאות של חיל הים. אביה זכה לראיון מידי עם נשיא המדינה, האלוף *Jorge Rafael Videla*,

שבנוכחותו התקשר עם המפקדים במטות של שלושת הכוחות ונתן להם הוראות לברר ולדווח באופן מיידי לאלוף Landaburu על התוצאות. למחרת צלצל לביתו רב-אלוף חיל הים Emilio E. Massera כדי לדווח לו שלכוחותיו לא הייתה יד במעשה; באותו רגע הוא נשאל אם הצעירה נמצאת ב-ESMA, אך Massera ענה בהחלטיות כי "בבית הספר לא היו עצורים ואין עצורים". כך הצהירה אמה של העצורה. לבסוף קבלה המשפחה ידיעות שהצעירה אכן הייתה עצורה ב-ESMA, ומאוחר יותר הושלכה לים.

הדיפלומטית *Elena Holmberg* והפרסומאי *Marcelo Dupont* הדיפלומטית *Elena Holmberg* השתייכה למשפחה בעלת מסורת עתיקת יומין בארגנטינה, ושרתה כעובדת בכירה בשגרירות ארגנטינה בפריז.

בעקבות חילוקי דעות שנתגלעו בין עובדי 'המרכז הניסיוני לתקשורת' Centro Piloto de Información שהוקם בפריז בפיקודם של קציני מודיעין של חיל הים לבין הדיפלומטית המקצועית, היא נתבקשה להתייצב בבואנוס איירס כדי לדווח לממונים עליה. היא נחטפה בעיר זו ב-20 בדצמבר 1978, בנוכחות עדים, בצאתה ממשרד החוץ, בדרכה לפגישה עם קבוצת עיתונאים צרפתים.

אנשים ששחררו מבית הספר למכונאות של חיל הים (ESMA) הצהירו שבאותה תקופה הזכירו קצינים מסוימים במקום את דבר השתתפותם בהעלמתה של *Elena Holmberg*.

ב-11 בינואר 1979, נמצאה גופתה במצב של ריקבון במימי הנהר לוחן, בטיגרה, שבפרובינציה של בואנוס איירס.

חמש שנים אחרי רציחתה, במרס 1984, הופיעו ארבעת אחיה של הדיפלומטית בתוכנית טלוויזיה וסיפרו על החקירה שנערכה בעקבות מותה של *Elena*. הם נשאלו מפי המראיין אם ידעו מי השתתף ברצח, ו-*Ernesto Holmberg* ענה:

יש לנו השערות, אך אין בידנו להוכיחן. אנו מחפשים זאת. ברצוננו גם לדעת מה היא ידעה. ארבעה ימים לפני העלמה שאלה אשתי את *Elena*: 'את פוחדת?' והיא הנהנה בחיוב. אז שאלתי אותה: 'את פוחדת מאוד?' כן, היא פחדה מאוד ויש חברים בעבודה שיודעים בדיוק מה הייתה הבעיה של *Elena Dupont*. היה זה שהלך ודיבר, והוא שילם על כך.

מעשה הרצח של הפרסומאי *Marcelo Dupont*, אחיו של הדיפלומט *Gregorio Dupont*, ידיד של *Elena Holmberg*, תפס מקום חשוב בעיתונות. היה זה בשלהי תקופת המשטר דה פאקטו, והכל מצביע על קשר הדוק בין מותו לבין העובדה שהוא, או אחיו, ידעו על המניעים לרציחתה של *Elena Holmberg*.

הפוליטיקאים האורוגוואים *Héctor Gutiérrez Ruiz* ו-*Zelmar Michelini* היה נשיא בית הנבחרים של אורוגוואי בעת ההפיכה הצבאית בארצו. כתוצאה מכך נאלץ למצוא מקלט מדיני בארגנטינה. ב-18 במאי 1976 הוא נעצר ע"י קבוצה גדולה של אנשים חמושים שאפילו הציגו תעודות בפני שוטר שהיה בתורנות בבניין השכן. שעות מספר אחר כך נחטף מי שהיה שר החינוך באורוגוואי, *Zelmar Michelini* בבית המלון 'ליברטי', במרכז בואנוס איירס. שני הקורבנות עסקו בארצנו בעיתונאות. באותו תאריך ובנסיבות דומות, נחטפו עוד שני אורוגוואים.

ב-21 במאי 1976 נמצאו גופות ארבעתם כפותות בתוך מכונית, עם פגיעות כדורים.

הפרופסור *Alfredo Bravo* אדם מוכר בחוגי האיגודים המקצועיים, מזכיר כללי של הקונפדרציה של עובדי החינוך בארגנטינה (CTERA), שהיה אחד האיגודים המקצועיים הבולטים בארץ, ונשיא הוועידה הקבועה לזכויות האדם.

הוא נעצר באופן בלתי חוקי בבית הספר שבו לימד, ב-8 בספטמבר 1977. מאותו רגע הוכה ועונה פעמים רבות במטרה לאלצו לדווח על הארגונים שניהל. מאוחר יותר 'נעצר עפ"י החוק', ונכלא כעצור במסגרת 'מצב החירום'. אח"כ שוחרר בהשגחה מה-16 ביוני 1978. בפרק זמן זה איבד 25 ק"ג ממשקלו.

ב-2 בפברואר 1984, התייצב הפרופסור *Alfredo Bravo* בפני הוועד העליון של הצבא. חלק מהצהרותיו באותו מעמד, מגלות את הפרטים כדלקמן:

...זכור לי שבשיחתי עם אותו אדם (אלוף-משנה *Camps*), הוא אמר לי שרובצות עלי האשמות כבדות, שנמצאתי מעורב ביותר וכי בתוך שעות מספר אוכל ליצור קשר עם בני משפחתי, אך אם אספר להם מה שעובר עלי, אתאבד בתא... ענית לי, שאין בדעתי להתאבד. הדבר הרגיש אותו והוא חזר ואיים עלי בנושא ההתאבדות... לעיניי הייתי מובל עירום, בעיניים חסומות בכיסוי וברדס לראשי.

במכתב שנשלח ע"י השלטון הארגנטיני בתאריך ה-21 בדצמבר 1978 אל הוועדה הבין-אמריקנית לזכויות האדם, נכתב בין היתר: 'ממשלת ארגנטינה מכחישה שכל הנעשה עם מר *Alfredo Bravo* מהווה עבירה כלשהי על זכויות האדם. הכל נעשה בתוקף הליכים חוקיים.'

ח. מדכאים ומערכת דיכוי

הוועדה הלאומית לחקירת העלמם של בני-אדם (CONADEP) קבלה הרבה תלונות ועדויות של אנשים שהודו בהשתתפותם בכוחות המשימה ובמבצעים אחרים במערכת הדיכוי. עדויות אלה היו קשורות הן עם הידיעות על שיטת הדיכוי, מעשי החטיפה, העינויים וההשמדה הפיזית של בני אדם.

שיתוף פעולה ספונטני זה, נעשה ממניעים אישיים, מצד מדכאים שעוד לפני ה-10 בדצמבר 1983, נענשו בידי כוחות הצבא והביטחון על עבירות שונות, בלי כל קשר למאבק האנטי-חתרני. פשעים אלה, בהם נטלו חלק כל האנשים המעורבים במערכת הדיכוי, נותרו ללא ענישה כאשר היו חלק מהמבצעים המתוכננים. במקרים אלה לא היה לעדים בסיס מוסרי (חרטה, כבוד הצבא וכדומה), אלא 'הם היו משוכנעים שהופקרו ע"י מפקדיהם לאחר שתורמו למלחמה האנטי חתרנית, לפעמים איבדו את הקריירה, או סיכנו את חייהם, כשהם רואים את מפקדיהם הולכים ומתעשרים, השחיתות ההולכת ומתפשטת בשורות הצבא, וכן אובדן המטרות שנקבעו כמניעים למאבק זה'. (עדויות מספר 3675, 683, 1901).

עדויות אחרות הושפעו מהידיעה על השמדתם של חבריהם לנשק של העדים, 'כיוון שלא היו נחוצים יותר למפקדים, או כי ידעו יותר מידי' (עדות מס' 683). רק אחדים, יוצאי דופן, גילו סימני חרטה או סלידה מוסרית מהמציאות שנטלו בה חלק.

במקרים אחדים (עדויות מס' 3675 ו-3157) הביעו המצהירים את מורת רוחם כלפי המפקדים 'שניצלו' לדבריהם, בכך שעירבו אותם בפרויקט פוליטי וכלכלי שבסופו של דבר בגד 'באידיאלים הלאומיים', שהביאו להצטרפותם לשורות הצבא, המשטרה, או לקבוצות הפארה-צבאיות'.

אולי רק שניים או שלושה מעדים אלה גילו רגשות אשם, או מיאוס, בגלל 'השיגעון שמאחורי כל זה', או הרצון להוציא לעולם את הזוועות שהיו עדים להן, או שהיו אחראים להן בעצמם, "כדי שהדבר לא יקרה שוב, כדי שבניי לא יצטרכו לחוות משהו דומה" (עדות מס' 3675).

כל רמז לחילוקי דעות בתוך כוחות הצבא בנוגע לצעדים שנקטו לשם מעצרים והשמדתם של בני אדם, גרר אחריו עונש כבד. מסירת מידע כלשהו לבני משפחות העצורים-נעדרים בקשר להימצאם, מצבם הפיזי או מקום מעצרו, משמעותו הייתה מוות. הערות ושיחות בינם לבין עצמם על המבצעים היו אסורות, והעונש על גילוי יחס אנושי כלפי אסיר היה חמור:

בעלי שירת כקצין בכיר של המשטרה הפדרלית במחלקה לעניינים פוליטיים של הפיקוד לביטחון פדרלי. הוא היה אידיאליסט בשורות המשטרה והתנגד לעינויים ולכל עניין שקשור לשחיתות או מרמה. תיק השירות שלו היה ללא רבב ובגיל 25 כבר היה מפקח. המשגה היחיד שלו היה שמסר מידע על היעלמות עצורים לבני משפחותיהם. יומיים בלבד אחרי היעלמו של בעלי, Carlos María... כבר אמרה לי אשתו של מפקח-משנה במשטרה... שלא

לחפש אותו יותר, כי כבר הרגו אותו (Mónica De Napoli de Aristegui).
תיק מס' 2448).

כל ניסיון להימלט ממערכת הדיכוי - או כפי שכונתה בפיהם, 'ברית הדמים' - עלול
היה להסתיים ברדיפה ואפילו בהשמדה.

בתוך דירה מול תחנת ביריסו, נמצאו שתי נשים וגבר. כולם נהרגו. האישה
האחרונה שירדה במדרגות, כשזרועה שבורה והיא גוססת, 'חוסלה' ע"י רב-
ניצב המשטרה Etchecolatz. אחרי 'תקרית' זו ניתנו לי המסמכים והבגדים.
עפ"י החוק הצבאי, מי שעושה שימוש בבגדים של אחר, או בתעודות מזויפות,
למטרות פשע, ראוי לעונש המכסימאלי. העניין הוא שאני מקבל אותן ישירות
מידיו של רב-ניצב. אח"כ האשימו אותי על עבירה זו וקיבלתי את העונש
המכסימאלי (תיק מס' 683).

בהזדמנות אחרת ראיתי קבוצת נשים צעירות, עירומות, באזור הבריכה,
שנלקחו מאוחר יותר לחדר העינויים. כיוון שהייתי במקום תכופות, ראיתי
שהעינויים נעשו על מיטת מתכת. השתמשו ב'עכביש', שהוא מכשיר מלבני,
מחובר לשקע חשמלי אשר מניחים אותו על גוף הקורבן והוא מתחיל
להתנועע. העינויים נעשו על כל העצורים, ללא יוצא מן הכלל. דרבן חשמלי
ידני ומכות. אני בקשתי להחליף את תפקידי, בטענה שאיני תומך בשיטה
ומתוך הבנה שהעניין חורג מתפקידי כשוטר, אותו מילאתי עד היום בתחנות
משטרה. אך מה שהביא לסילוקי משורות המשטרה היה זה שהקצין Pozzi
דרש ממני להתייצב למבצע. פנינו לכיוון קרלוס פלגרני, וכשראינו מכונית
פידו 504 ירוקה, התנפלנו על הנהג (דרך שכיחה ומקובלת להשיג כלי רכב
למבצעים). מאוחר יותר גיליתי שהקצין Pozzi הועיד את המכונית לשימוש
האישי, אחרי שהחליף את מספר הזיהוי, והמכונית לא הוכנסה כלל למבצעים.
דיווחתי על המעשה לניצב Adoriso וציינתי שאינני מוכן לבצע גניבה
לתועלתו האישית של קצין כלשהו. כמו כן בקשתי באותה הזדמנות, שיעבירו
אותי מהצוות. מאותו רגע נוצר מתח ביחסים עם שאר בני 'הקבוצה'. הדבר
החמיר בעקבות גניבת רכב נוסף, לשימוש האישי של מפקד המשטרה. פניתי
אז למפקד אזור הביטחון הפדרלי, שהיה אחראי על Adoriso, כדי לדווח על
הנעשה. המפקד ענה לי בבקשה שאתייחס 'בהבנה, שכן זוהי מלחמה'.
כשהלכתי לקבל את משכורתי (במאי או יוני 1978) הודיעו לי על עונש של 20
ימי מעצר, מבלי לציין סיבות ומבלי לקבל הסברים מהמונים עלי. ערערתי,
ואז גזרו לי מאסר נוסף, הורידו לי את הציון מ-9 ל-4 נקודות ולבסוף אילצו
אותי לעזוב את השירות בנובמבר 1981 (תיק מס' 5612).

באחד מאותם הלילות [שבהם שרפו את גופות העצורים] לחצו עלי שאהיה
מעורב באופן פעיל יותר ואמרו: 'זה נקי יותר מדי...'
בהזדמנות אחרת בשנת 1976, נמצאו חמישה אנשי משטרה תלויים על ווים
כיוון שסירבו לשתף פעולה. הייתה שמועה במטה שהם לא נהרגו ע"י חתרנים,
כמו שנמסר לציבור, אלא ע"י חבריהם בעצמם. בכל הקשור לאחים Voguel,
ששירתו כקצינים בהנהלת החקירות של משטרת הפרובינציה של בואנוס
איירס ונמצאו הרוגים, נאמר לנו שאחד תלה את עצמו בתא של תחנת

המשטרה מס' 4 והשני התאבד בקפצו מהקומה השלישית במטה המשטרה. האמת הייתה שהאשימו אותם בשיתוף פעולה עם החתרנים... כשרציתי להפנות בקשה לעזיבת השירות, יחד עם חברים נוספים, הופיע קצין ואמר לנו: אל תחתמו על בקשת שחרור, תתאפקו ותלכו לאן שישלחו אתכם, כאזרחים אני לא נותן אפילו גרוש על החיים שלכם (תיק מס' 719).

במחנה מעצר חשאי בשם 'נואבה באוויירה' (טוקומן), קרתה תקרית, בה שתי עצורות **Ana** ו-**Piturra**, שלחו מכתבים אל מחוץ למחנה, בתוך הבגדים שנשלחו לכביסה, בנצלן את שיתוף הפעולה של אחדים מאנשי הגנדרמריה. אחד מאלה שלקח את המכתבים היה איש הגנדרמריה **Paiva**, שהשתייך לחוליה ניידת של בואנוס איירס. ברגע מסוים הודתה **Piturra** במעשה ו-**Paiva** נעלם. איש גנדרמריה נוסף בשם **osdR** היה גם הוא מעורב בעניינים אלה, והוא פוטר מהשירות תוך 24 שעות, כפי שנאמר לנו, דבר שהיה מוזר בהחלט. בקמפו דה מאד'ו - משם באנו - באה אשתו להתלונן מספר פעמים, כיוון שהאיש לא חזר לביתו. לילה אחד, בקמפו דה מאד'ו, 'הרימו' את מפקח-משנה **Maldonado** ולקחו אותו. הוא היה מקורדובה, גבוה, רוזן, והתגורר באותו חדר עם מפקח-משנה **Montes**. גם עקבותיו נעלמו (תיק מס' 683).

אני התחלתי להבין את המתרחש כאשר עצרו את חברי **Jorge H. Velázquez** , שוטר במשטרת סן לואיס (...), שנינו וחבר נוסף במשטרה, **Robertro Jesús**, גילינו שחברה לחקירות מסן לואיס עסקה במעשי חטיפה וסחיטה, עם גבוי של אנשי המשטרה והצבא, נגד אנשים חפים מפשע, שהסתיימו במעצר לרשות המבצעת. שלושתנו השתתפנו בכוחות המשימה במאבק האנטי חתרני. היינו לאומנים והאמנו במעשי ידינו. דיווחנו על המעשים בצבא ובפני סגן המפקד של משטרת סן לואיס. לקחו את שלושתנו לבסיס היחידה של הארטילריה האנטי-אווירית 141, תחת מרות הקורפוס השלישי, בפיקודו של האלוף **Luciano B. Menéndez**. שם עינו אותנו באכזריות. החזיקו בנו במשך כל הזמן בעיניים קשורות במחסום. עלי הפעילו את הדרבן החשמלי פעמים רבות ואח"כ הכניסו לי את הראש לדליי מים. הם היכו את **Velázquez** עד שאיבד את שיניו וגם את **Arce** היכו באכזריות. איתנו פעלו המענים בפנים גלויות (תיק מס' 3846).

העדויות דלעיל הן דוגמה ברורה לדרך הפעולה של 'כוחות המשימה', לזלזולם המוחלט בנורמות המוסר המקובלות לגבי שימוש בכוח מצד הממשל. כללי המשחק של 'כוחות המשימה' או 'חוליות המשימה' היו דומים לאלה של קבוצות גנגסטרים, וגם מטרותיהם לא היו שונות. אך להבדיל מהן, שהכירו את מגבלותיהן בשל העונש הצפוי להן מצד החוק והסדר, 'כוחות המשימה' שהוקמו ע"י השלטון בעצמו, היו בדרך פרדוקסאלית 'כוחות החוק והסדר'.

ועדה זו מבינה את הצורך ההכרחי בחקירה משפטית על שילובן של קבוצות אלה בתוך מערכת הדיכוי. הוועדה מבינה גם שהאפשרות לקבוע סופית את גורלם של אלפי נעדרים תלויה בהכרח בזיהוי האישי של מרכיבי קבוצות אלה, של האחראים

עליהן ותלותם האורגנית בכוחות הצבא. קיימות מספיק הוכחות כדי לאשר את קיומן של קבוצות אלה, ומיקומן 'הלגיטימי' במבנה הפורמלי של כוחות הצבא.

החקירה לגבי מרכזי המעצר החשאיים מראה שהם פעלו בתוך מנגנון צבאי כולל שהוקם למטרות המאבק האנטי חתרני. מבנה זה נכלל בתוך 'הוראות סודיות', 'הוראות קרב', ואמצעים שונים אחרים שחילקו מחדש אזורי שיפוט וחוללו שינויים אורגניים בפעולה החשאית של הדיכוי.

מחנות המעצר בהם נעצרו 'נעדרים', סרו למשמעת כפולה: מחד גיסא היו כפופים לפיקוד הריאלי ולמי שהיה אחראי על המקום בו פעלו, ומאידך גיסא למפקדת הקורפוס, או הדרג העליון באזור שבו נמצאו.

בפעולתם המשותפת היו הכוחות השונים מה שכונה בשם 'כוח משימה', או 'חולית משימה' (GT), הגרעין העיקרי של הדיכוי החשאי.

כוחות המשימה הורכבו מאנשים שבאו מכוחות הצבא והביטחון. על אף שהתגוררו באתרים צבאיים או ביטחוניים, שהעניקו להם את התשתית, ובמקרים אחדים אף היו אחראים למטה - כוחות המשימה (GT) לא היו תלויים בהם ישירות אלא בחיל שהיו כפופים לו. המטות של GT1 ו-GT2 של הצבא (ההבהרות להלן), היו במשרדים המרכזיים של הבטליון ה-601 של המודיעין הצבאי (קאז'או וויאמונטה, בעיר הבירה); GT3 (כוח המשימה 3) היה כפוף לשירות המודיעין של חיל הים (SIN). GT4 לשירות המודיעין של חיל האוויר (SIA) ו-GT5 היו כפופים ל-SIDE (עדות בתיק מס' 7170, חבר לשעבר בכוחות אלה).

המבנה שנוצר שילב את הגופים הארגוניים של החילות השונים עם המבנה המודיעיני שלהם, וכוחות המשימה היו כפופים להם ישירות. המבנה הזה היה סודי מטבעו וכפוף ישירות למטה הכללי של כל חיל וחיל.

יש בידי ועדה זו מידע רשמי ומהימן, האומר שקבוצות אלה, שכוננו גם 'כוח משימה' או 'צוות קרב', נוצרו למעשה בעילום שם. הם נועדו במקומות מפגש שנקבעו לכך, שם חולקו התפקידים בין אנשים מגורמים שונים, שלרוב אף לא הכירו זה את זה. לאחר ביצוע המשימה, חזר כל אחד מהם לבסיס המוצא.

קצין משטרה בפרובינציה של בואנוס איירס, מסביר בעדותו (תיק מס' 7316) את דרך פעולתו של כוח משימה:

... לאחר שהתוודעו עם 'המטרה' (הגורם החתרני) או 'החשוד', היו עוצרים אותו ומובילים אותו למקום חקירה, שם עינו אותו ב'מכונה' (בדרבן) כדי להציל ממנו מידע על חשודים נוספים, שנעצרו בהמשך, עד שנתקבל פסיפס שלם או שרשרת של אנשים. לפעמים הייתה השרשרת נקטעת כאשר אחד העצורים היה 'נשבר' (מת) בעיניו. רק אז, יחד עם מספר אנשים שחקירתם נשלמה, או עם

המידע שהצטבר, היו פונים לדרג העליון, למטה פיקוד המשטרה או לפיקוד הצבאי האזורי. המידע הועבר בצופן ויצא משליטתו של כוח המשימה עצמו. בתחנות המשטרה היו עורכים 'דוח חסוי' (בו נכתבה האמת על כל ההליך) ומסמך 20840 (ובו נרשמו פרטים אחרים שנועדו לכיסוי רשמי, כמו, למשל, עצורים שנרצחו - הוגדרו כאילו נהרגו בתקרית).

עדות זו, בנוגע להיבטים מסוימים של GT 2 (כוח משימה 2) נכללת בתיק מס' 7170. קבוצות משימה אחדות היו מעורבות בפעילות במקומות המעצר החשאיים. אנשיהם יכלו לחקור עצורים שנעצרו או נחטפו על ידם והופקדו תחת מרותם. כך היו נציגים של GT מסוים מבקרים במחנות חשאיים שונים, במקרה של עצור שעשוי היה לתרום מידע על פעילות המודיעין של אותה GT.

דרך הפעולה של GT2 לפני המעצר הייתה כדלקמן: כל מקרה נפתח בעקבות מידע בסיסי, שהכיל 'מקור והערכה'.

המקור יכול היה לבוא מגורמים פנימיים של כוח המשימה, או מהאשמות, בגידות, חקירות ומודיעין נגדי. ההערכה ניתנה בהתאם למהימנות מקור האינפורמציה. החל ממה שכונה השלב השני (1977), המקור העיקרי בא מהחקירות שנעשו תחת עינויים. לאותו מידע בסיסי הוסיפו את התרשומות שהיו כבר בנמצא, והיו מוציאים הוראות לחקירה נוספת. חקירה זו כללה חיפוש אחר כתובת הנחקר, סוג הבית או המקום, יציאות וכניסות, דרכי גישה, דרכי מילוט, תחנת משטרה הנמצאת באזור, הערכת השכנים, וכל פרט אחר בעל חשיבות. נהוג היה להשתמש בכוחות הביצוע בביטוי 'ovejear' למישהי (עפ"י ראשי התיבות בספרדית להוראת החיפוש). תקציר המידע המעודכן נודע בשם 'כרונולוגיה' של המקרה. במקרה הצורך השתמשו 'בחדירות טכניות' בהסוואה 'מתאימה' (פועל של חברת הטלפונים, מפקח מרשם ההגירות, מפקח של עיריית בואנוס איירס, וכד'). עם כל המידע הנ"ל, ערכו תיק שנודע בשם 'מקרה', שכלל מספר, שם אמיתי, או שם בדוי. כמו כן נערך כרטיס אישי של תרשומות (פרטי המשפחה, תיאור פיזי, ונספחים עם הערות חשובות). כרטיסיות אלה נשלחו למחלקת המרשם והארכיון של היחידה 601, שמאוחר יותר נודעה בשם: מחלקת התרשומות, שתפקידה היה לסווג לפי סדר אלפביתי ולפי מספרי תעודת הזהות, לאחר שנעשו שקופיות ותעתיקים, שכללו את המידע שנאגר במיקרופילם. צילומי החשודים הושגו בדרכים שונות: באמצעות מידע שנתקבל ע"י 'פקחי הגירה', או בדרכים מוסוות אחרות; על המצב המשפחתי של המבוקשים, הושגו פרטים מהמשטרה הפדרלית ומכל המוסדות המודיעיניים על התיק האישי של אותו אדם, שבו הופיעה תמונתו.

את מספר התיק או המקרה, היו רושמים בספר, אותו ניהל מפקד כוח המשימה. כשהמידע שהושג הצדיק את הצעדים, נשלחה 'פקודת מטרה'. פקודה זו הופנתה לכוח המשימה, שתפקידו היה לעצור את האדם - הואיל ו'פקודת מטרה' היא לכאורה צו מעצר - או לערוך חיפוש במקום מסוים (עפ"י הצהרות עדים בתיקים מס' 7170, 7171, 5884).